

Pol ndê bapia têḥ lau Rom-ḥga Yom whê bapia dindéc sa-ḥga

Pol to bapia dindéc têḥ lau sêkêḥ whiḥ-ḥga naḥ sêndöc malac atu Rom. Inḥ to têḥ ndoc inḥ mbo malac Korin, ma kêḥ têḥ awê daḥ ḥaê Pibi (16:2) bu kôc sa ndi ma kêḥ têḥ lau malac Rom-ḥga. Pol tac whiḥ bu ndic lau Rom-ḥga kêsi, ma inḥ to bapia dindéc muḥ, bu whê mêtê naḥ inḥ gêm, naḥ ḥahu sa.

Lau ḥatô gauc gêm bu Pol to 1:18-32 ḥêganôḥ lau gamenḥ apa-ḥga, ma inḥ to 2:1-29 ḥêganôḥ inḥ dau ndê lau Israel-ḥga. Inḥ tôc yêc awê bu yac lau hoḥ dakôm sac, ma tu yac neḥ sac-ḥga, dec yac hoḥ dawêkainḥ seḥ dambac ndu-ḥga. Magoc Anötö kêmasaḥ lêḥ bu suc lau nom-ḥga si sac kwi, ma asa naḥ bu kêḥ whiḥ gêḥ atu naḥ Yisu Kilisi kôm tu yac-ḥga, naḥ Anötö sam inḥ bu ḥamalac gitêḥ.

Ma Pol bu whê sa bu Anötö sam yac bu lau gitêḥ ḥambwa dom, magoc inḥ kêḥ Ḥalau Dabuḥ têḥ yac tu bu kôm yac dati lau wakuc naḥ daḥaḥ wambu Anötö, ma dasa neḥ lêḥ gitêḥ ti dabuḥ. Bocdinaḥ Pol to yom pi lêḥ ḥayham tu dasa-ḥga, ma dapinḥ daḥḥ dôḥ ma dahu mêtê sac sinḥ. Yêc lôcwha (sapta) 9-11 Pol tôc asê bu inḥ ḥalôm ḥawapac pi inḥ dau ndê lau Israel-ḥga naḥ sêkêḥ whiḥ dom, ma inḥ tac whiḥ ḥandô bu sêkêḥ whiḥ Yisu.

Pol gic hu ndê yom têḥ lau Rom-ḥga

¹ Aö Pol, Yisu Kilisi ndê ngac akiñ, gato bapia dindéc. Anötö kêgalêm aö sa gati inñ ndê †aposel, ma kêyalin aö sa bu wahoc inñ ndê ñawaê ñayham asê. ² Ñawaê ñayham dau Anötö kêmatinñ tidônñ munñ su, ma inñ ndê propet sêhoc asê, ma sêto sip Buku Dabuñ. ³⁻⁴ Ma yom dau hêganônñ inñ ndê Atu Yisu Kilisi, yac neñ Pômdau. Inñ ti ñamalac nañ sa akêñ Kin Dawid ndê tonñ. Ma tinambu Anötö unñ inñ sa akêñ lau batê-nga ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, dec tôc asê tiawê bu inñ Anötö Atu. ⁵ Ma Yisu Kilisi dau kêyalinñ yac sa ma kêmwasiñ yac bu ati aposel tu inñ ndê ñaê-nga, dec kêkinñ yac bu angalêm lau sa yêc gameñ honñ bu s êkêñ whinñ inñ, ma tu dinañ-nga dec danğa wambu inñ ndê yom. ⁶ Ma galem dau têtñ mac lau Rom-nga bu ati Yisu Kilisi ndê lau bocdinañ.

⁷ Aö gato bapia dindéc têtñ mac lau Rom-nga honñ nañ Anötö tac whinñ mac, ma kêgalêm mac sa ati inñ ndê lau dabuñ. Mwasinñ ti yom malô têtñ mac honñ akêñ Damañ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gauc gêm bu ndic lau Rom-nga kêsi

⁸ Gêñ ñamata-nga aö wasôm têtñ mac bu tôm bêc honñ, aö gateñ mbec tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, ma gam dançe aneñ Anötö tu mac honñ-nga. Ñahu bu yêc gameñ honñ lau sêngô mac nem akêñ whinñ ñawaê. ⁹ Ma Anötö nañ aö gam akiñ ti aneñ ñalôm sambuc, ma gahoc inñ Atu ndê ñawaê ñayham asê, nañ kêyalê bu yomandô aö gauc gêm mac ñapañ, ¹⁰ têtñ têm honñ nañ gateñ mbec. Ñasawa balinñ su, aö atac whinñ bu wandic mac kêsi, ma kwahic dec aö gateñ mbec têtñ Anötö bu lic aö neñ gauc dinañ ñayham, ma lêc gatam su têtñ aö bu watêtñ mac waloc. ¹¹ Bu aö atac whinñ ñandô bu walic mac, tu

bu wakêñ Nalau Dabun ndê mwasin ñatô lom mac bu puc mac dôñ. ¹²Ma têtñ ndoc yac dambo dawhin daun, nan mac nem akêñ whin ma aö neñ gakêñ whin, oc pin yac hon dôñ bu dalhac ñanğa.

¹³O asidôwai, aö atac whin bu mac anyalê bu têt daêsam aö gauc gêm bu watêñ mac waloc, magoc gêtñ daêsam kalhac aö ahuc e men têtñ kwahic dec. Aö gam mêtê yêc lau apa si gameñ ñatô, ma aneñ gwelen dau gêm ñandô su. Boc-dinañ aö gauc gêm bu wakôm gwelen kain tigen wawhin mac e gwelen dau ñandô sa yêc mac-ñga whin. ¹⁴Gwelen dau gic aö ñawaê bu wanem mêtê lau Grik ti lau nan lau Grik dom, ma lau ti gauc ma lau gauc mba sêwhin. ¹⁵Tu dinañ-ñga dec aö neñ ñalôm kac aö bu wanem mêtê mac lau Rom-ñga awhin.

Anötö ndê ñawaê ñayham ti ñaclai

¹⁶Bu aö mayañ tu Anötö ndê ñawaê ñayham-ñga dom. Nahu bu Anötö ndê ñaclai yêc yom dau, bu nem lau nan bu sêkêñ whin, nan si. In gic bata têtñ lau Israel-ñga mun, ma têtñ lau nan lau Israel dom, nan tinambu. ¹⁷Ñawaê ñayham dau ndê ñaclai yêc bu nem lau si, nahu bu ñawaê dau tôc lêtñ nan Anötö kêtñ bu ñamalac sêti lau gitêtñ, nan asê. Lêtñ dau lêtñ dakêtñ whin-ñga, ma ñalêtñ dan mba. Tôm yom nan propet akwa dan to yêc bocdec bu:

Lau gitêtñ oc sêndöc tali tu si sêkêñ whin-ñga.
[Hab 2:4]

Ñamalac hon sêkôm giso

18 Anötö nan ndöc undambê, kwahic dec tôc in ndê ñalôm asê têt yac.* In tac ñandê têt lau nan sêpuc dômbwê in, ma sêkôm mêtê sac. Ñac si mêtê sac kêgwiniñ yom ñandô dôñ. 19 Gitôm bu lau nom-nga sêñyalê yom ñandô pi Anötö, bu gêt nan in kôm, nan whê in sa tiawê têt ñac su. 20 Lau dan sêlic Anötö su dom, yomandô! Tigeñ têt ndoc in kêt undambê ti nom e meñ têt kwahic dec, nan sêlic gêt hon nan in kêt. Ma gêt dau whê in ndê ñahu sa ma tôc in ndê ñaclai atu nan yêc titêm-titêm, nan asê tiawê. Tu dinañ-nga dec ñamalac dan oc tôm dom bu pa dau ma sôm bu in gêm gauc Anötö. 21 Lau nom-nga sêñyalê bu Anötö dê mbo, magoc sêtoc in sa ti ñac si Anötö, ma sem danje in tu gêt dan-nga dom. Ñac sêhê gauc pi yom ñambwa-ñambwa daêsam e ñasec kôm ñac si ñalôm ahuc. 22 Ñac sêtoc dau sa bu ñac lau ti gauc, magoc ñac lau gauc mbasi. 23 Ñac sêtec bu sênem akiñ Anötö nan mbo titêm-titêm, magoc sem akiñ gêt nan gic waê bu niñga. Ñac sêhu Anötö ti ndê ñawasi atu siñ, ma sem akiñ gwam nan ñac dau sêmasañ sem ñamalac anğô, mbac anğô, bôc anğô, ma mboc anğô.

24 Tu dinañ-nga dec Anötö hu ñac siñ bu sêkôm mêtê ñalôm ñagalac-nga tôm si atac whiñ. Ma sêkôm mêtê ñadômbwi pi dau ñamlic gitôm gêt ñambwa-nga. 25 Ñac sêpuc dômbwê Anötö ndê yom ñandô, ma yom tasan gêm ñac si ñalôm ahuc. Ñac sêtec bu sênem akiñ Anötö nan kêt gêt hon, ma sêhu in siñ

* **1:18:** Têt ndoc Yisu mbac ndu pi a gicso dau, nan tôc asê bu Anötö tac ñandê tu ñamalac si sac-nga. Magoc tu Yisu hôc ñandê dau ô lau nom-nga su, dec tôc asê bu in tac whiñ lau nom-nga hon ma tec bu dan niñga. Alic Rom 2:4; 3:26; 8:3; ma Jon 3:16.

ma sem akiñ gêñ nañ in kên. Magoc in gêñ hon ñadau, ma ñayham bu yac tampin in tòm bêc hon. Yomandô!

²⁶ Tu ñamalac si giso-nga, dec Anötö hu ñac sin bu sêkôm gêñ mayañ-nga tòm ñac si ñalôm ñagalac kégilí ñac. Ñac si lauwhê sêhu lauwhê ti ñac si lêñ solop sêmbô sêwhin dauñ-nga sin, ma sêsa lêñ so.

²⁷ Ma ñalêñ tigen launçac sêhu lauwhê ti ñac si lêñ solop sin ma mêtê atac ñagalac pi dandi-nga gêm ñac ahuc sambuc. Launçac sêkôm mêtê mayañ-nga sêwhin launçac, ma tu dinan-nga sêtap ñagêyô nañ gic mêtê sac kain dinan ñawaê, nañ sa yêc dau si ñamlic.

²⁸ Ñamalac sêlic ñayham bu s êpuc dômbwê Anötö, ma tu dinan-nga in hu ñac sin e ñac si gauc timboloc, ma sêkôm mêtê nañ gic ñamalac ñawaê dom.

²⁹ Mêtê sac tidau-tidau gêm ñac si ñalôm ahuc. Ñac sêkôm mêtê gitôm mêtê wec ma mêtê mayañ-nga, ñac tagatu gêñ, ñac sêlic lau ñatô sac, sic ñamalac ndu, sêngalôm lau, sêkôm gêñ daêsam bu sêtim lau ma sêhsau ñac, ma sêsec lau.

³⁰ Ñac sêngôlin yom pi lau, atac tec Anötö, ma sêpu lau ñatô. Sêpo dau ti sêtoc dau sa, sêkôc gauc pi lêñ sac ñapan, ma ñac dançapêc ñawahô têñ dinda ti dambai.

³¹ Ñac lau gauc mbasi-nga, ma yom bocke nañ sêsôm, nañ sêkôm ñandô sa dom. Ñac lau ñalôm ñadandi-nga nañ atac tec lau ma tawalô ñac dom.

³² Lau sac dau sênyalê bu Anötö sôm tidôn su bu lau nañ sêkôm mêtê sac kain bocdinañ, oc sêmbac ndu. Tigen ñac sêkôm sac sêsin su eñ. Ma gêñ dan whin bocdec bu, lau ñatô nañ sêkôm mêtê sac tòm ñac dau sêkôm, nañ sêlic ñac ñayham.

2

Anötö ndê lêŋ êmatôc lau-ŋga

1-3 Yac taŋyalê bu têtŋ ndoc Anötö êmatôc lau naŋ sêkôm sac kainŋ dinaŋ, dec inŋ oc êmatôc ŋac êŋkuc yom ŋandô pi ŋac. Bocdinaŋ dec am asa naŋ kêtôlinŋ yom pi lau ŋatô, ma sam ŋac bu lau sêkôm sac-ŋga, naŋ êmyalê bu am kêtôlinŋ yom pi daôm whinŋ, bu am ŋamalac kôm sac-ŋga whinŋ. Ma am oc tôm dom bu êmasaŋ yom têtŋ Anötö tu daôm nem sac-ŋga ma lhö su inŋ ndê matôc. ⁴ Am ŋgô su naŋ! Anötö tawalô yac ndu andô, dec kôc ndê ŋalôm dôŋ ma kêmatôc yac ŋagahô dom. Am gêlic inŋ ndê lêŋ dinaŋ bu gêtŋ ŋambwa, a? Bocke? Am kêtalê dom bu Anötö kôm gêtŋ dinaŋ tu bu kêtŋ ŋasawa têtŋ yac bu danem dauŋ kwi-ŋga, a? ⁵ Magoc am nem ŋalôm ŋadandi ma am tec bu nem daôm kwi. Tu dinaŋ-ŋga am daôm gic Anötö ndê atac ŋandê sa tu daôm-ŋga, ma oc yêc tôm bêtŋ ŋambu-ŋga naŋ Anötö dau oc tôc inŋ ndê matôc gitêtŋ ma inŋ ndê atac ŋandê asê. ⁶ Têtŋ bêtŋ dinaŋ, inŋ oc kêtŋ ŋagêyô têtŋ lau honŋ êŋkuc ŋac tigenŋ-tigenŋ si mêtê. ⁷ Lau naŋ sêsap mêtê ŋayham dôŋ ŋapaŋ ma takwê bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga ma ŋawasi ti waê atu sa, naŋ Anötö oc kêtŋ ŋac sêndöc tali ŋapaŋ. ⁸ Magoc lau naŋ sêkôm gêtŋ honŋ tu sêpo dau sa-ŋga, ma sêtéc yom ŋandô ma sêsap mêtê sac dôŋ, naŋ oc sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa. ⁹⁻¹⁰ Aêc! Lau honŋ naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ oc sêtap ŋawapac ti ŋasac sa. Tigenŋ lau naŋ sêkôm mêtê ŋayham, naŋ oc sêtap ŋawasi ti waê ŋayham ma yom malô sa. Oc ŋandô sa pi lau Israel-ŋga sêmunŋ, goc lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêŋkuc. ¹¹ Bu têtŋ ndoc Anötö oc êŋsahê lau pi ŋac

si mêtê, nañ inç oc toc lau tonç danç sa hôc gêlêc lau tonç danç dom. ¹² Bu lau honç nañ sêkôm sac, nañ oc sêtap Anötö ndê matôc sa. Lau nañ lau Israel-nga dom, nañ sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, nañ oc sêtap matôc sa tu yomsu-nga dom, ñac dau si giso oc tiñ ñac su. Ma lau Israel-nga nañ sêkôc Moses ndê yomsu sa, ma sêkôm mêtê sac, nañ oc sêtap Anötö ndê matôc sa êñkuc yomsu dau. ¹³ Bu Anötö oc sam ñamalac danç bu ñamalac gitêñ tu inç ngô yomsu-nga ñambwa lec dom. Tigenç ñamalac nañ sôc yomsu dau ñapu ma dança wambu ñapep eñ, nañ Anötö oc sam inç bu ñamalac gitêñ.*

¹⁴ Magoc lau nañ lau Israel dom, nañ sêkôc Anötö ndê yomsu sa dom, nañ ñalêñ bocke? Ñac bu sêkôm mêtê ñayham nañ tôm yomsu whê sa, dec tôc asê bu ñac dau si yomsu yêc bocdinañ. ¹⁵ Ma tôc asê bu lêñ gitêñ tôm yomsu whê sa têñ yac, nañ yêc ñac si ñalôm. Ma ñac dau sêtôm bu sêñsahê si lêñ ma sêñyalê yêc ñac si ñalôm, mêtê bocke nañ sêkôm solop, ma mêtê bocke nañ sêkôm so. ¹⁶ Yom honç dindêc ñahu oc tiawê têñ bêc nañ Anötö oc kêñ Yisu Kilisi êñsahê lau honç, êñkuc ñac si yom nañ yêc siñ dau yêc ñac si ñalôm. Ñawaê ñayham nañ aô gahoc asê, nañ whê gêñ honç dinañ sa.

Lau Israel-nga ma Moses ndê yomsu

¹⁷ Mac lau nañ ambo gameñ bocke, ma asam daôm bu lau Israel-nga, angô su nañ. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu mac akôc Moses ndê yomsu su-nga, a? Mac atoc daôm sa bu mac

* **2:13:** Tiñambu Pol tôc asê tiawê bu ñamalac danç oc tôm dom bu êñkuc yomsu honç timala e Anötö lic inç bu ñamalac gitêñ - alic Rom 3:20, 23.

ati Anötö ndê lau, a? ¹⁸ Bocke? Mac aňyalê lêŋ naŋ Anötö tac whiŋ, ma gauc gêm bu mac ahôc gêlêc lau ŋatô tu mac aňyalê yomsu-ŋga, a? ¹⁹⁻²⁰ Mac gauc gêm bu yomsu whê mac nem gauc sa pi yom ŋandô, dec tac whiŋ bu andôhôn lau wakuc ti lau gauc mba, a? Mac bu awê lau naŋ tandô pec, me alic daôm gitôm ya ŋawê bu pô lau naŋ sêmbo ŋasec ŋalôm, a? ²¹ Mac andôhôn lau ŋatô, ma bocke dec andôhôn daôm dom? Mac am mêtê lau bu sênem kaŋ gêŋ dom. Mac daôm akôm, me mba? ²² Mac asôm têŋ lau bu sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom, ma mac daôm? Mac atac tec gwam, magoc têm ŋatô mac asôc lôm naŋ lau sem akiŋ gwam sêmbo, ma am kaŋ gêŋ, me mba? ²³ Mac atoc daôm sa tu akôc yomsu su-ŋga, magoc têŋ ndoc mac aŋgili yomsu, dec mac akôm Anötö ndê waê tisac. ²⁴ Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm:

Lau gameŋ apa-ŋga sêpu Anötö ndê ŋaê tu mac nem lêŋ sac-ŋga. *[Ais 52:5]*

²⁵ Am ŋgac naŋ sêsê am nem ŋamlic ŋatô su kêkuc lau Israel-ŋga si †pwac, naŋ ŋgô. Am bu daŋam wambu yomsu hon, dec gêŋ naŋ sêkôm têŋ am ŋamlic, naŋ gêŋ ti ŋahu ŋayham. Magoc am bu êmgili yomsu, dec gêŋ naŋ sêkôm têŋ am, oc nditôm gêŋ ŋambwa. Yêc Anötö aŋgô-ŋga am oc tôm ŋgac †gameŋ apa-ŋga naŋ sêsê iŋ ŋamlic ŋatô su dom. ²⁶ Ma lau naŋ sêsê ŋac si ŋamlic ŋatô su dom, magoc sêkôm mêtê ŋayham tôm yomsu whê sa, naŋ Anötö oc lic ŋac gitôm lau naŋ sêsê ŋac si ŋamlic ŋatô su. ²⁷ Ma ŋgac naŋ sêsê iŋ dom, magoc kôm gêŋ naŋ kêkuc yomsu, naŋ oc puc am nem giso asê. Ŋahu bu am daôm kôc yomsu su, ma kêkuc pwac sêsê ŋamlic-

nga, magoc am ngac êngili yomsu-nga.

²⁸ Lau si nahu sêti lau Israel-nga nandô sip gêñ namlic-nga dom. Ma pwac sêsê namlic-nga nan nahu andô hêganôn gêñ nan sêkôm têt namlic, nan dom.

²⁹ Mba! Lau nan sêmasañ si ñalôm ñapep yêc Anötö anğô-nga, nan sêti lau Israel-nga nandô. Ma pwac sêsê namlic-nga ña-ñahu andô, nan yomsu nan sêto sip bapia, nan oc tôm dom bu kôm nandô sa. Magoc gwelen nan Ñalau kôm mbo ñamalac si ñalôm, nan kôm pwac dau ña-ñahu andô nandô sa. Ñamalac kain dinan hêgo dau bu tap ndê waê sa yêc lau nom-nga dom, tigen in tap waê sa yêc Anötö dau.

3

Mête sac oc tôm dom bu nem nandô ñayham

¹ Bocdinañ lau Israel-nga sêtap mwasin bocke sa tu sêti lau Israel-nga, nan hêc gêlêc lau ñatô si mwasin su? Ma ñac si pwac sêsê namlic ñatô su-nga oc nem ñac sa ñalêñ bocke? ² Anğô! Lau Israel-nga sêtap mwasin tidau-tidau sa. Gêñ ñamata-nga ñac lau dau dinan Anötö kêñ in ndê yom sip ñac apai amba.

³ Magoc lau Israel-nga ñatô bu sêkêñ whin Anötö dom, dec mac gauc gêm bocke? Tu ñac si sêkêñ whin dom-nga, dec Anötö oc hu yom nan in gic bata su, nan sin, me? ⁴ Mba andô! Tôm bu ñamalac hon sêti lau sêñsau tasan-nga, magoc Anötö oc tôm dom bu señ yom dan nan in kêmatin tidôn, nan su. Tôm yom nan sêto yêc, nan sôm:

Yom hon nan am sôm, nan oc sêlic bu yom nandô eñ.

Ma lau bu sêñsahê am, dec oc tôm dom bu sêtap am nem giso dan sa. *[BW 51:4]*

⁵ Lau ñatô gauc gêm gauc ñambwa ma sêsôm yom bocdec bu, “Yac nen lênh sac-nga tôc Anötö ndê lênh gitên asê yêc awê, dec tu sake-nga in atac ñandê tênh yac? In bu kên ñagêyô tênh yac, dec oc solop dom.” ⁶ Gauc dinañ in so sambuc! Bu bocdinañ, goc Anötö oc êmatôc lau nom-nga ñalên nde? ⁷ Ma lau ñatô sêsôm, “Aneñ yom tasan tôc Anötö ndê yom ñandô asê tiawê e lau sêhoc in ndê waê asê ñapañ. Bocdinañ tu sake-nga in gêlic aô gitôm ñgac sac dañ ma kic aneñ yom bu watap matôc sa?” ⁸ Oyaê, anğô su nañ! Yom bu bocdinañ, dec gitôm bu dasôm, “Yac dakôm sac tu bu sac nem ñandô ñayham-nga.” Magoc bocdinañ dom. Lau ñatô sêñsau ma sêñgôlin yom pi yac lau aposel ma sêsôm bu yom ñalhô dinañ sa yac whañsuñ. Oc sêtap ñagêyô sac sa tu ñac si yom tasan dinañ-nga.

Namalac gitên dañ mbo dom

⁹ Bocke, yac lau Israel-nga mba lênh nañ asa ambo Anötö anğô-nga, nañ hóc gêlêc lau ñatô si su, me? Mba andô! Tôm yac asôm su bocdec bu, lau Israel-nga ma lau apa hon sêmbo sac ña-ñaclai ñapu. ¹⁰ Tôm yom nañ sêto yêc nañ sôm:

Ñamalac gitên dañ mbo dom andô. ¹¹ Ma ñamalac dañ kêyalê Anötö, me kôm mwasac tu bu ti in ndê gên-nga lec dom. ¹² Lau hon sêpuc dômbwê Anötö e sêti gên ñapopoc-nga. Ñamalac gitên dañ mbo dom. Mba andô! [BW 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20]

¹³ Ñac si whasuñ sac sambuc, gitôm gên batê nañ sêñsuhun si dom, ma ñasu pôm gameñ kwi. Ma ñac lau sêsôm yom tasan-nga. Yom nañ sa ñac

tôkwa, nañ gitôm mboc ñamalac sac. *[BW 5:9; 140:3]*

14 Ñac sêpucbo lau ñawahô, ma yom ñamakic gêm ñac si whasun ahuc. *[BW 10:7]*

15 Ñac lau hôp-hôp tu sêkêc dac sin-nga. 16 Ma gamen bocke nañ sêmbo, nañ sêkôm tisac ma sêkên ñawapac têt lau. 17 Ñac sênjalê lêt yom malô-nga dom. *[Ais 59:7-8]*

18 Ma ñac sêtôc Anötö dan dom. *[BW 36:1]*

19 Yac tanjalê bu Moses ndê yomsu hon hêganôn lau nañ sêmbo yomsu dau ñapu. Tu dinañ-nga lau hon si yom mba, ma ñac hon sic waê bu sêtap Anötö ndê matôc sa. 20 B ocdinañ ñamalac dan mbo dom, nañ tôm bu êmasañ yomsu sambob ñapep e Anötö lic in bu ñamalac gitên. Mba! Magoc Moses ndê yomsu tôc yac neñ sac asê têt yac.

Yac dati lau gitên tu yac neñ dakên whin-nga

21 Kwahic dec Anötö tôc lêt dati lau gitên-nga asê, nañ ñahu sip yomsu dom. Moses ti lau propet sêto yom pi lêt dau muñ su. 22 Lau hon nañ sêkên whin Yisu Kilisi, nañ sêtap lêt dau sa su, ma Anötö gêlic ñac bu lau gitên. Lêt tigen dinañ gic waê lau Israel-nga ti lau sambob. 23 Ñahu bu yac hon yac lau dakôm sac-nga, ma tu yac neñ sac-nga, dec gitôm dom bu datigasuc Anötö ti in ndê ñawasi atu. 24 Magoc yac hon datôm bu dati lau gitên tu gwelen nañ Yisu Kilisi kôm tu nem yac si-nga. Anötö kêmasañ lêt dinañ bu êmwasiñ yac ñambwa en. 25 In kên Yisu gitôm da bu hôc ñandê ô yac neñ sac ñagêyô, ma dakên whin bu dac nañ in kêc sin, nañ hê wamba yac su têt Anötö. Ñalêt dinañ in tôc asê bu in Anötö gitên. Bu in gêlic sac gitôm gêt

ɲambwa dom, magoc lau naɲ sêkôm sac muɲ-ɲga, naɲ inɲ hê ɲac si yom dôɲ. Ma inɲ kôc ndê ɲalôm dôɲ ²⁶ e inɲ kêɲ lau hoɲ si sac ɲagêyô pi Yisu. Bocdinaɲ kwahic dec Anötö tôte asê bu inɲ dau inɲ gitêɲ, ma inɲ kêmasaɲ lêɲ bu sam lau naɲ sêkêɲ whiɲ Yisu, naɲ bu lau gitêɲ.

²⁷ Bocdinaɲ ɲamalac daɲ gitôm dom bu toc dau sa. ɲahu bu Anötö oc lic ɲamalac daɲ bu ɲamalac gitêɲ tu lêɲ yomsu-ɲga dom, magoc tu lêɲ dakêɲ whiɲ Yisu-ɲga. ²⁸ Mêtê naɲ yac ahoc asê, naɲ sôm bu yac dati lau gitêɲ tu yac neɲ dakêɲ whiɲ-ɲga, ma tu yac neɲ sakiɲ taɲkuc yomsu-ɲga dom. ²⁹ Bocke? Anötö inɲ lau Israel-ɲga tawasê si Anötö, me? Mba! Inɲ lau Israel-ɲga si Anötö, ma lau gameɲ apa-ɲga si Anötö bocdinaɲ. ³⁰ Bu Anötö tigenɲ dé mbo, naɲ sam lau hoɲ naɲ sêkêɲ whiɲ Yisu bu lau gitêɲ, lau naɲ sêɲkuc pwac sêsê ɲamlic ɲatô-ɲga, ma lau naɲ sêɲkuc pwac dau dom bocdinaɲ. ³¹ Magoc mac gauc gêm bocke? Yac asôm yom pi lêɲ dakêɲ whiɲ-ɲga tu bu aseɲ Moses ndê yomsu su-ɲga, me? Aô wasôm têtɲ mac, mba andô! Yac apuc yomsu dau dôɲ.

4

Abraham kêɲ whiɲ Anötö dec ti ɲgac gitêɲ

¹ Gauc nem abaɲ Abraham ndê lêɲ, oc whê gêɲ sake sa têtɲ yac? ² Anötö sam Abraham bu ɲgac gitêɲ tu gêɲ naɲ inɲ dau kôm-ɲga, a? Bu bocdinaɲ, dec oc tôm bu Abraham toc dau sa. Magoc Anötö gêlic inɲ ɲalêɲ bocdinaɲ dom. ³ Bu sêto yom yêc, naɲ sôm bocdec bu:

Abraham kêñ whiñ Anötö, ma tu dinañ-nga
Anötö gêlic iñ bu ñgac gitêñ. *[Gen 15:6]*

⁴ Ñgac nañ kôm gwelen nañ kôc iñ ndê ñaôli sa tôm mwasiñ ñambwa dom. Iñ tap ñaôli dau sa tu iñ kôm gwelen-nga. ⁵ Magoc asa nañ bu kêñ whiñ Anötö, dec Anötö oc êmwasiñ iñ ñambwa ma lic iñ bu ñamalac gitêñ. Iñ tap mwasiñ dau sa tu iñ kôm gwelen dañ-nga dom, magoc tap sa ñambwa tu iñ ndê kêñ whiñ-nga. Anötö dau kêmasañ lêñ bu lau sac sêti lau gitêñ.

⁶ Kiñ Dawid sôm yom kain tigen pi ñamalac nañ Anötö kêmwasiñ ma sam iñ bu ñamalac gitêñ, nañ tap mwasiñ dau sa ñambwa, ma tu gwelen nañ iñ kôm-nga dom. Dawid to yom ma whê ñamalac kain dinañ ndê ñahu atac ñayham-nga sa bocdec bu:

⁷ Mac lau nañ Anötö suc mac nem sac kwi ma hu ñayom siñ, nañ atac ñayham sa. ⁸ Ma am asa nañ Anötö suc nem giso kwi ma oc gauc nem tiyham dom, nañ atac ñayham sa bocdinañ. *[BW 32:1-2]*

⁹ Mac gauc gêm bocke? Yom dau gic waê lau Israel-nga nañ sêñkuc pwac sêsê ñamlic ñatô su-nga, nañ tawasê, me gic waê lau nañ sêñkuc pwac dau dom, nañ sêwhiñ? Yac asôm su, bu Anötö gêlic Abraham bu ñgac gitêñ tu iñ ndê kêñ whiñ-nga. ¹⁰ Bocke? Sêsê Abraham ndê ñamlic ñatô su, dec Anötö gêlic iñ bu ñgac gitêñ, me? Wasôm mba. Anötö sam iñ bu ñgac gitêñ muñ su. ¹¹ Têñ têm sêsê Abraham su dom, nañ iñ kêñ whiñ, dec Anötö sam iñ bu ñgac gitêñ. Ma tiñambu Anötö kêmatin pwac sêsê ñamlic-nga têt iñ, gitôm dôhôn dañ, bu puc yom pi iñ ti ñgac gitêñ tu kêñ whiñ-nga, nañ

dôñ. Bocdinañ Abraham inñ ti lau gameñ apa-nga nañ sêsê ñac dom magoc sêkêñ whiñ, nañ hoñ si damba. Ma tòm Anötö sam Abraham bu ñgac gitêñ, goc ñalêñ tigenñ Anötö oc sam lau dau bu lau gitêñ. ¹² Ma lau Israel-nga nañ sêñkuc pwac sêsê ñamlic-nga, nañ bu sêkêñ whiñ, dec Abraham ti ñac si damba bocdinañ. Bu ñac lau dau sêñkuc Abraham ndê lêñ kêñ whiñ-nga, nañ inñ kêkuc têñ têm sêsê inñ su dom.

¹³ Anötö gêm mbec Abraham ma gic bata yom têñ inñ ti inñ ndê lau wakuc, bu ñac oc sêwêkainñ nom sambuc. Ñac sêtap mbec dau ña-ñandô sa tu lêñ sêkêñ whiñ-nga nañ kôm ñac sêti lau gitêñ yêc Anötö anğô-nga, ma tu sêñkuc yomsu-nga dom.

¹⁴ Lau bu sêtap Anötö ndê mbec ñamwasiñ sa tu sêñkuc yomsu-nga, dec lêñ dakêñ whiñ-nga gitôm gêñ ñambwa, ma mwasiñ nañ Anötö gic bata bu kêñ têñ Abraham, nañ gitôm gêñ ñambwa bocdinañ.

¹⁵ Ñahu bu lau hoñ nañ sêñgili Moses ndê yomsu ma sêkôm sac, nañ sic waê bu oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. Yomsu bu mba, goc yom tanğili yomsu-nga mba bocdinañ.

¹⁶ Ma bocdinañ lau nañ sêkêñ whiñ, nañ sêtap yom nañ Anötö gic bata têñ Abraham, nañ ña-ñandô sa gitôm mwasiñ ñambwa. Ma Anötö puc yom nañ inñ gic bata têñ Abraham ndê lau wakuc, nañ dôñ. Inñ puc dôñ têñ lau Israel-nga nañ sêkôc inñ ndê yomsu sa, nañ tawasê dom, magoc puc dôñ têñ lau nañ sêñkuc Abraham ndê lêñ kêñ whiñ-nga sêwhiñ. Tu dinañ-nga Abraham ti yac hoñ neñ damañ. ¹⁷ Tòm yom nañ Anötö sôm têñ Abraham, nañ sêto yêc bocdec bu:

Aö wakôm am ti lau toj daêsam si damba. *[Gen 17:5]*

Bocdinañ Abraham nañ kêñ whiñ Anötö, nañ ti yac hoñ neñ damañ yêc Anötö aṅgô-ṅga.

Ma Anötö, iñ Anötö nañ ndê ṅaclai atu yêc bu uñ lau batê sa sêmbô tali tiyham, ma bu sôm yom ṅa awha goc gêñ nañ yêc dom, nañ meñ hôc asê. ¹⁸ Abraham takwê gêñ nañ lau hoñ gauc gêm bu tôm dom bu oc ṅandô sa. Ma Anötö tôte tata hoñ têtñ Abraham goc sôm têtñ iñ bu:

Am nem wakuc oc sêtôm dinañ. *[Gen 15:5]*

Abraham kêñ whiñ Anötö, dec kôm iñ ti lau toj daêsam si damba. ¹⁹ Abraham kêyalê bu iñ ndê yala ti 100 su, ma iñ ndê licwalô pacndê su. Ma iñ kêyalê bu Sara ndê têt kôc balêkoc-ṅga pacndê. Tigen iñ kôc iñ ndê kêñ whiñ dôñ ṅaṅga, ²⁰ ma atac lu-lu dom pi gêñ nañ Anötö gic bata têtñ iñ. Iñ kêñ whiñ ṅaṅga, ma po Anötö ndê waê sa. ²¹ Iñ kêyalê tidôñ bu Anötö ndê ṅaclai yêc bu kôm gêñ nañ iñ gic bata, nañ ṅandô sa. ²²⁻²³ Tu dinañ-ṅga dec sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö gêlic iñ bu ṅac gitêtñ. *[Gen 15:6]*

Yom dau sêto tu Abraham tawasê-ṅga dom. ²⁴ Sêto tu yac lau nañ dakêtñ whiñ Anötö nañ uñ yac neñ Pômdau Yisu sa yêc lau batê-ṅga. Tu yac neñ dakêtñ whiñ-ṅga, dec Anötö oc lic yac bu lau gitêtñ bocdinañ. ²⁵ Anötö kêñ Yisu mbac ndu tu yac neñ sac-ṅga, ma uñ iñ sa tiyham dec kêmasañ lêtñ bu dati lau gitêtñ.

5

Dati lau gitêtñ ṅa-ṅandô

¹ Bocdinañ, tu yac neñ dakêñ whiñ-nga, dec Anötö gêlic yac bu lau gitêñ. Ma tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga, dec dambo Anötö aṅgô-nga ti atac pa su eñ. ² Yisu gêlêc gatam su têñ yac bu dambo Anötö ndê mwasinṅ ṅalôm, tu yac neñ dakêñ whiñ-nga. Yac datap mwasinṅ dau sa su, ma bocdinañ dec dambo ti atac ṅayham tu gêñ nañ dakêñ batanṅ dambo, nañ bu oc datap Anötö ndê ṅawasi sa. ³ Ma gêñ dañ tiyham. ṅawapac bocke nañ dahôc tu dakêñ whiñ Yisu-nga, nañ dahôc ti atac ṅayham bocdinañ. Bu yac tañyalê bu gêñ wapac nañ pi yac, nañ gêm yac sa bu dalhac ṅaṅga. ⁴ Ma yac bu dati lau dalhac ṅaṅga-nga, dec tôc asê bu yac lau nañ datôm bu dahôc gêlêc saê. Ma tu yac dahôc gêlêc saê-nga, dec puc yac dôñ bu dakêñ batanṅ gêñ nañ Anötö gic bata. ⁵ Ma yac neñ dakêñ batanṅ oc ṅandô mbasi dom, ma bocdinañ yac oc mayañ daunṅ dom. Bu yac tañyalê Anötö ndê mêtê atac whiñ yac-nga su, tu ṅalau Dabuñ nañ inṅ kên sip yac neñ ṅalôm-nga.

Yisu Kilisi hê wamba Anötö tu yac-nga

⁶ Têñ têm yac tañyalê Anötö su dom, ma licwalô mba tu danem daunṅ sa-nga, nañ Anötö kêkinṅ Yisu bu mbac ndu tu yac-nga, tôm têm nañ inṅ dau kêyalinṅ sa su. ⁷ Lau dañ oc sêmbac ndu tu ṅamalac gitêñ dañ-nga dom. Me mac gauc gêm bocke? ṅamalac dañ oc tôm bu puc dau dôñ ma mbac ndu tu ṅamalac ṅayham dañ-nga, me mba? ⁸ Tigenṅ Kilisi mbac ndu tu yac lau dakôm sac-nga. Ma ṅalêñ dinañ dec Anötö tôc inṅ ndê atac whiñ yac asê.

⁹ Kwahic dec yac lau nañ dakêñ whiñ Yisu, nañ dati lau gitêñ tu dac nañ inṅ kêc sinṅ-nga. Ma bocd-

inan̄ yac tan̄yalê tidôn̄ bu Yisu oc nem yac sa, têt̄n̄ ndoc Anötö ênsahê lau hon̄-nga. Ma yac oc datap Anötö ndê atac n̄andê sa dom. ¹⁰ Muñ-nga yac neñ sac kôm yac dambo datôm Anötö ndê n̄acyo, magoc in̄ hê wamba yac n̄a in̄ ndê Atu ndê mbac ndu. Kwahic dec in̄ hê wamba yac su, ma in̄ ndê Atu mbo tali tiyham, dec tan̄yalê bu yomandô, in̄ oc nem yac si têt̄n̄ bêc n̄ambu-nga. ¹¹ Ma gêt̄n̄ dan̄ whin̄ bocdec bu. Tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi hê wamba yac têt̄n̄ Anötö-nga, dec yac dambo ti atac n̄ayham atu, tu dati Anötö ndê lau-nga.

Adam ti dambac ndu n̄ahu, ma Yisu ti dandöc tan̄li n̄ahu

¹² Sac hôc asê nom tu n̄amalac tigen̄-nga. Ma lêt̄n̄ dambac ndu-nga hôc asê nom tu sac-nga. Lau nom-nga hon̄ sêkôm sac, ma tu dinan̄-nga n̄ac sêmbac ndu. ¹³ Sac hôc asê nom muñ su, ma tiñambu Anötö kêt̄n̄ in̄ ndê yomsu têt̄n̄ Moses. Ma yomsu bu mba, goc n̄alêt̄n̄ mba bu Anötö hê lau si yom dôn̄ tu sêt̄ngilì yomsu-nga. ¹⁴ Bocdinan̄ lau nan̄ sêt̄nkuc Adam e meñ têt̄n̄ têt̄m nan̄ Anötö kêt̄n̄ yomsu têt̄n̄ Moses, nan̄ sêt̄ngilì Moses ndê yomsu dau n̄adan̄ dom. Magoc Anötö gic yomsu ngac n̄amata-nga Adam, ma in̄ kêt̄ngilì yomsu dau. Ma lau nan̄ sêt̄nkuc Adam, nan̄ sêmbac ndu tu sêwêkain̄ in̄ ndê sac n̄agêyô-nga. Ngac n̄amata-nga Adam in̄ tôm dôhôn̄ nan̄ danem dôhôn̄ whin̄ ngac nan̄ meñ sa kêt̄kuc in̄. ¹⁵ Lau daêsam sêmbac ndu tu ngac tigen̄ ndê sac-nga. Magoc Anötö ndê mwasiñ nan̄ kêt̄n̄ n̄ambwa têt̄n̄ lau tu ngac tigen̄ Yisu Kilisi-nga, nan̄ gêm lau daêsam sa kêt̄lêc. Bocdinan̄ gêt̄n̄ lu dinan̄, Anötö ndê mwasiñ ma Adam ndê sac, nan̄ sêt̄ôm dau dom.

16 Yomandô. Anötö ndê mwasiñ hóc gêlêc ñgac tigen ndê sac. Bu ñgac tigen ndê sac hê Anötö ndê matôc pi lau daêsam, magoc lau sac daêsam sêti lau gitêñ tu Anötö ndê mwasiñ-ñga. 17 Tu ñgac tigen ndê sac-ñga, dec ñaclai dambac ndu-ñga gêm gôliñ lau nom-ñga hoñ. Magoc tu ñgac tigen Yisu Kilisi-ñga, lau nañ sêtap Anötö ndê mwasiñ sêti lau gitêñ-ñga sa, nañ oc sêmbo tali ma sênem gôliñ sêwhiñ iñ têñ têm ñambu-ñga.

18 Bocdinañ, lau hoñ sic waê bu sêtap matôc sa tu sac tigen dinañ-ñga. Magoc lau hoñ nañ sêkêñ whiñ, nañ sêti lau gitêñ ma sêtap mwasiñ dandôc tanli-ñga sa, tu gwelen gitêñ tigen nañ Yisu Kilisi kôm-ñga. 19 B u ñgac tigen danğapêc têñ Anötö, dec lau daêsam sêti lau sêkôm sac-ñga. Magoc ñgac tigen danğa wambu Anötö, dec kêmasañ lêñ bu lau daêsam oc tôm bu sêti lau gitêñ.

20 Lau hoñ sêwêkaiñ Adam ndê sac ñagêyô, magoc Anötö kêñ ndê yomsu têñ lau tu bu sêñyalê si sac-ñga. Magoc têñ ndoc lau si sac kêsôwec tiatu, nañ Anötö ndê mwasiñ suc sac kwi-ñga kêsôwec tiatu andô hóc gêlêc sac su. 21 Têñ ñamata-ñga sac gêm gôliñ lau hoñ ma tu dinañ-ñga ñac sêmbac ndu. Ma ñalêñ tigen kwahic dec Anötö ndê mwasiñ gêm gôliñ lau nañ sêkêñ whiñ ma sêti lau gitêñ, ma kêñ ñac sêndôc tali ñapañ tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-ñga.

6

Dapuc dômwêñ sac tu Kilisi-ñga

1 Mac gauc gêm bocke? Yac dakôm sac ñapañ bu Anötö ndê mwasiñ suc sac kwi-ñga êñsôwec tiatu

ɲapaɲ, me? ² Mba andô! Yac dahu mêtê sac siɲ su, gitôm lau batê naɲ sêhu gêɲ nom-ɲga siɲ. ³ Anɲô. Busaɲgu naɲ piɲ yac dôɲ tam damiɲ Yisu Kilisi, naɲ piɲ yac dôɲ tam damiɲ iɲ ndê mbac ndu whiɲ. Mac aɲyalê yom dau, me mba? ⁴ Mac aɲyalê bu Yisu Kilisi mbac ndu ma sêɲsuhuɲ iɲ. Ma busaɲgu naɲ yac daliɲ su, naɲ gitôm Anötö kêsuhuɲ yac dawhiɲ Yisu Kilisi. Ma tu dinaɲ-ɲga tôm Damaɲ uɲ Yisu sa akêɲ lau batê-ɲga ɲa iɲ ndê ɲaclai ti ɲawasi atu, dec kwahic dec iɲ gêlic yac gitôm lau naɲ sêtisa tiyham, ma bocdinaɲ taɲsêlêɲ ti dasa neɲ lêɲ tiwakuc.

⁵ Busaɲgu naɲ daliɲ, naɲ piɲ yac dôɲ tam damiɲ Yisu ndê mbac ndu, dec tôm yac dambac ndu dawhiɲ iɲ. Ma piɲ yac dôɲ tam damiɲ iɲ ndê tisa akêɲ lau batê-ɲga bocdinaɲ. ⁶ Tu dinaɲ-ɲga dec aɲyalê ɲapep bu yac neɲ ɲalôm akwa sac-ɲga, naɲ Anötö gic pi a gicso dau whiɲ Yisu, tu bu ɲalôm akwa nem gôliɲ yac dom, ma dambo datôm lau akiɲ mêtê sac-ɲga tiyham dom. ⁷ Bu yac dambac ndu dawhiɲ Kilisi su, ma asa naɲ mbac ndu su, naɲ Anötö kêgawêc iɲ su yêc sac ɲa-ɲaclai.

⁸ Yac dambac ndu su dawhiɲ Kilisi, ma bocdinaɲ yac dakêɲ whiɲ bu yac oc dambo taɲli dawhiɲ iɲ. ⁹ ɲahu bu yac taɲyalê bu Anötö uɲ Kilisi sa akêɲ lau batê-ɲga, ma tu dinaɲ-ɲga tôm dom bu iɲ mbac ndu tiyham. ɲaclai dambac ndu-ɲga oc êɲgwiniɲ iɲ tiyham dom. ¹⁰ Bu iɲ mbac ndu, ma iɲ ndê mbac ndu tigenɲ dinaɲ gêmlhi lau hoɲ si sac ɲatôp. Ma kwahic dec iɲ mbo tali tiyham, ma mbo tali tu bu po Anötö ndê waê sa-ɲga.

¹¹ ɲalêɲ tigenɲ akôc gauc pi daôm bocdec bu, mac

ahu mêtê sac siŋ su, gitôm lau batê sêhu gêŋ nom-ŋga siŋ. Ma kwahic Anötö piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi, dec mac ambo tamli awhiŋ iŋ, tu bu apo Anötö ndê waê sa-ŋga. ¹² Sac tac whiŋ bu ti nem ŋadau, ma hê mac bu akôm mêtê sac ŋapaŋ. Bocdinaŋ ayob daôm bu sac nem gôliŋ mac nem ŋamlic ŋagêŋ daŋ dom. ¹³ Ayob tanôm ti amam ma ŋamlic ŋagêŋ hoŋ bu sênem akiŋ sac dom. Magoc akêŋ daôm sambuc têŋ Anötö, atôm lau naŋ sêtisa akêŋ lau batê-ŋga ma sêmbo tali. Ma akêŋ nem ŋamlic ŋagêŋ hoŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga, ma akôm mêtê gitêŋ eŋ. ¹⁴ Bu iŋ solop dom bu sac ti ŋadau mac tiyham. N̄ahu bu mac ambo yomsu ŋapu tôm muŋ-ŋga lê dom, kwahic dec mac ambo Anötö ndê mwasinŋ ŋapu.

Dati Anötö ndê lau akiŋ lêŋ gitêŋ-ŋga

¹⁵ Mac gauc gêm bocke? Yac dambo yomsu ŋapu dom, magoc dambo Anötö ndê mwasinŋ ŋapu. Bocdinaŋ yac oc dakôm sac ŋapaŋ, a? Aö wasôm têŋ mac, mba andô! ¹⁶ An̄gô su naŋ. Gêŋ bocke naŋ mac asôc ŋapu, naŋ ti nem ŋadau. Sac bu ti nem ŋadau, dec mac oc awêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga. Magoc mac bu akêŋ Anötö ti nem ŋadau ma daŋam wambu iŋ, dec mac oc ati lau gitêŋ. Mac aŋyalê yom dau, me mba? ¹⁷ Muŋ-ŋga mac ati mêtê sac ndê lau akiŋ ŋambwa. Magoc danem daŋge Anötö bu kwahic dec mac akêŋ nem ŋalôm sambuc bu daŋam wambu yom naŋ yac andôhôn mac, ma akôc sa su. ¹⁸ Kilisi kêgapwêc mac su yêc sac ŋa-ŋaclai, ma mac ac waê bu asa Anötö ndê lêŋ gitêŋ, gitôm lau akiŋ sic waê bu daŋga wambu si ŋadaui.

19 Mac nem gauc sa pi lau sêkêñ whiñ-nga si lêñ wakuc dom, dec aô gam dôhôn pi lau akiñ ñambwa ti ñadaui nom-nga si lêñ, bu wawhê sa yêc awê têtñ mac. Muñ-nga mac akêñ nem amam ti gahim ma mac nem gêñ honñ tu sênem akiñ mêtê sac ma mêtê ñadômbwi-nga. Magoc kwahic dec akêñ nem gêñ honñ bu ati lau akiñ nañ sêsa lêñ gitêñ eñ, e ati lau dabuñ. 20 Têtñ ndoc mac ambo atôm lau akiñ mêtê sac-nga, nañ mac ac ahê lêñ gitêñ gacgeñ. 21 Muñ-nga lê mac atap ñandô ñayham bocke sa tu lêñ nañ kwahic dec kêtñ maya mac nañ-nga? Lêñ sac-nga dau nañ ña-ñandô dambac ndu goc. 22 Magoc kwahic dec Kilisi kêgapwêc mac su yêc mêtê sac, ma mac ati Anötö ndê lau akiñ. Ma sakiñ wakuc dindêc ña-ñandô, nañ mac ati lau dabuñ ma oc andöc tamli ñapañ. 23 Bu ñaôli nañ gic waê lau nañ sêsa lêñ sac-nga, nañ sêmbac ndu. Magoc mwasinñ nañ Anötö bu kêtñ ñambwa têtñ yac lau nañ dakêñ whiñ, nañ dandöc tanli ñapañ, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

7

Pol whê yomsu, ma Nalau Dabuñ si gôliñ sa

1 O asidôwai, mac lau nañ anyalê yomsu tidôn. Mac anyalê su bu yomsu hêganônñ lau têtñ ndoc sêmbô tali eñ. 2 Akôc gauc pi yomsu lauwhê ti ñgac sênem dau-nga. Awhê danñ bu nem ñgac sa su, nañ goc yomsu dau sô inlu nakweñ dôñ, tôm têm nakweñ mbo tali. Magoc inñ nakweñ bu mbac ndu, goc awhê dau mbo yomsu dau ndê gôliñ ñapu tiyham dom. 3 Inñ bu nem ñgac wakuc têtñ têm nakweñ mbo tali dôñ mbo, nañ dasam inñ bu awhê

kôm mockain-nga. Magoc in nakwen bu mbac ndu, goc yomsu sô inlu dôn-nga pacndê, ma in bu nem ngac wakuc, goc dasam in bu awhê mockain-nga dom.

⁴ Ma ñalêñ tigen aneñ asidôwai, tu Anötö piñ mac dôn am damiñ Kilisi-nga, dec tôm mac ambac ndu su, ma ambo yomsu ndê gôliñ ñapu tiyham dom. Ma kwahic dec mac atap nem ñadau wakuc sa, nañ Anötö uñ in sa akêñ lau batê-nga. Tu dinañ-nga dec yac danem ñandô ñayham tu Anötö-nga dandic ñawaê. ⁵ Bu têtñ ndoc yac dakêñ whiñ su dom, nañ yac neñ ñalôm akwa gêm gôliñ yac. Ma mêtê sac nañ yomsu sôm bu dakôm dom, nañ ñalôm akwa kac yac bu dakôm. Ma mêtê dau ña-ñandô nañ dawêkain señ dambac ndu-nga. ⁶ Magoc kwahic dec yac dambac ndu su ma dahu gêtñ nañ sô yac dôn, nañ siñ. Kilisi kêtgapwêc yac su yêc yomsu akwa nañ sêto su yêc, ma kwahic dec tam akiñ Anötö ma tañkuc lêtñ wakuc nañ Ñalau Dabuñ tôc têtñ yac.

Moses ndê yomsu tôc sac asê tiawê

⁷ Bocdinañ dasôm yom bocke pi yomsu? Yomsu in gêtñ sac me? Mbasi andô! Yomsu bu yêc dom, dec aô oc wanyalê mêtê sac ñalêñ nde? Yomsu dañ sôm bu, “Tamgatu gêtñ dom.” Ma tu dinañ-nga dec aô kayalê bu mêtê tañgatu gêtñ-nga in mêtê sac. ⁸ Magoc sac kêsâlê lêtñ bu êngilí aneñ ñalôm e tañgatu gêtñ ñapañ, ma yomsu ñayao tôc lêtñ dau têtñ sac. Yomsu bu mba, goc sac ña-ñaclai dau oc pacndê bocdinañ. ⁹ Muñ-nga aô kayalê yomsu dom, ma gambo ñayham ma gauc gêm sac dom.

Magoc têtj ndoc aö kadôhôj yomsu, nanj sac ña-ñaclai tisa ti ñanğa e aö kayalê bu gawêkainj señ wambac ndu-ñga. ¹⁰ Aö gatap sa bu yomsu hoñ nanj Anötö kêtj tu bu wê lau sêsa señ sêmbo tali-ñga, nanj wê aö gasa señ wambac ndu-ñga. ¹¹ Nahu bu yomsu dau kêtj ñasawa têtj sac, dec sôc meñ e ndê ñaclai tim aö, ma wê aö gasa señ wambac ndu-ñga. ¹² Bocdinañ dasôm sake? Dasôm bu yomsu dau inj sac, a? Mba! Nğôlinj hoñ nanj Moses to, nanj gêtj dabuñ. Ma Anötö ndê yomsu hoñ, nanj gêtj dabuñ, ma gitêtj, ma ñayham.

¹³ Mac gauc gêm bocke? Gêtj ñayham dinañ wê aö gasa señ wambac ndu-ñga? Mba andô! Magoc tu yomsu-ñga dec aö kayalê bu gakôm sac ma gawêkainj señ wambac ndu-ñga. Ma yomsu dau tôc asê bu mêtê sac inj gêtj sac sambuc.

Nalôm akwa ndê lêtj so Nalau Dabuñ ndê lêtj

¹⁴ Yac tanjalê bu Anötö ndê yomsu inj Nalau Dabuñ ndê gêtj. Magoc aneñ ñalôm akwa kékuc Nalau ndê lêtj dom, dec aö gati ñgac akiñ mêtê sac-ñga. ¹⁵ Bu gêtj nanj aö gakôm, nanj kayalê dom. Mêtê nanj aö tac whin bu wakôm, nanj gakôm dom. Magoc mêtê nanj aö atac tec, nanj gakôm ñapanj. ¹⁶ Mêtê sac nanj gakôm, nanj yomsu dau sôm bu mêtê so. Ma tu aö dauñ atac tec mêtê sac nanj gakôm-ñga, dec galic bu yomsu inj solop ma ñayham. ¹⁷ Bocdinañ dec aö dauñ gakôm gêtj dau dom, magoc sac nanj yêc aneñ ñalôm, dec kêtjilí aö bu wakôm gêtj dau. ¹⁸ Aö kayalê bu gêtj ñayham danj yêc aneñ ñalôm akwa dom. Bu aö tac whin bu wakôm mêtê ñayham, magoc aö gakôm dom. ¹⁹ Bu aö gakôm mêtê nanj aö atac whin bu wakôm,

nañ dom, magoc mêtê nañ aö atac tec bu wakôm, nañ dec aö gakôm ñapañ. ²⁰ Ma tu gakôm gêñ nañ aö atac tec bu wakôm-nga, goc wasôm bu aö dauñ gakôm gêñ dau dom, magoc sac nañ yêc aneñ ñalôm, dec kêgilí aö bu wakôm gêñ dau.

²¹ Bocdinañ aö gatap ñagôlinj bocdec sa yêc aneñ ñalôm. Aö bu wakôm mêtê ñayham, magoc sac kêtí aö ahuc ñapañ. ²² Bu yêc aneñ gatuñ aö galic Anötö ndê yomsu gitôm gêñ atac whiñ-nga. ²³ Magoc aö kasahê bu ñagôlinj dau-nga danj gêm gôlinj yêc aneñ ñamlic, ma bu wê aö amanj ti gahiñ ma aneñ gêñ honj bu sêkôm sac ñapañ. Ñagôlinj sac-nga dau gic siñ têtj ñagôlinj ñayham nañ aö gauc gêm bu wakôm, ma kêgwiniñ aö dôñ gitôm ñgac gapocwalô-nga. ²⁴⁻²⁵ Bocdinañ aö wasôm yom bocdec bu. Aneñ gauc gêm bu wati ñgac akiñ nañ sôc Anötö ndê yomsu ñapu, magoc aneñ ñalôm akwa gêm akiñ ñagôlinj sac-nga ñapañ. Oyaê, asa oc êngaho aö ñgac sac dec su, yêc ñalôm akwa nañ wêkainj señ wambac ndu-nga? Magoc kwahic dec Anötö kêgaho aö su, ma tu dinañ-nga dec wanem danje inj tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

8

Dambo tanli tu Njalau Dabuñ-nga

¹ Bocdinañ dec yac lau nañ Anötö piñ yac dôñ tam damiñ Yisu Kilisi, nañ kwahic dec tanjalê bu yac oc datap matôc sa dom andô. ² Nahu bu Njalau gêm gôlinj yac, ma kêñ yac dambo tanli tu Yisu Kilisi-nga, ma kêgapwêc yac su yêc ñaclai sac ti dambac ndu-nga nañ muñ-nga gêm gôlinj yac. ³ Tu yac neñ ñalôm akwa-nga, dec gitôm dom bu

taŋkuc Anötö ndê yomsu. Ma bocdinaŋ yomsu dau gitôm dom bu kôm yac dati lau gitêŋ. Magoc Anötö kêmasaŋ lêŋ bu kôm yac dati lau gitêŋ bocdec bu. In kêkiŋ in ndê Atu tigen meŋ mbo nom ti ŋamalac tôm lau sac nom-ŋga. Ma kêŋ in ti da tu yac neŋ sac-ŋga. Nalêŋ dinaŋ Anötö kêŋ ŋamalac hoŋ si sac ŋagêyô pi ndê Atu ma kêmatôc in gitôm ŋamalac sac daŋ. ⁴ In kôm gêŋ dau, tu bu yac dasa neŋ lêŋ taŋkuc ŋalôm akwa dom, magoc dasa neŋ lêŋ tôm Nalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac, dec dakôm mêtê gitêŋ eŋ, tôm yomsu tôc têŋ yac.

⁵ Lau naŋ sêsa si lêŋ sêŋkuc ŋalôm akwa, naŋ gauc gêm mêtê naŋ ŋalôm akwa kôm, naŋ ŋapaŋ. Magoc lau naŋ sêsa si lêŋ tôm Nalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ gauc gêm mêtê naŋ Nalau tac whiŋ bu sêkôm, naŋ ŋapaŋ. ⁶ ŋamalac naŋ ndê gauc sap mêtê ŋalôm akwa-ŋga dôŋ ŋapaŋ, naŋ gacgeŋ mbo seŋ mbac ndu-ŋga. Magoc asa naŋ ndê gauc sap mêtê naŋ Nalau Dabuŋ tac whiŋ, naŋ dôŋ ŋapaŋ, naŋ mbo seŋ ndôc tali-ŋga ma tap yom malô sa. ⁷ Bu gauc ŋalôm akwa-ŋga, in êlêmê kêŋ kisa têŋ Anötö, ŋahu bu in sôc Anötö ndê yomsu ŋapu dom, ma bu gauc nem bu sôc ŋapu, dec oc tôm dom. ⁸ Lau naŋ si ŋalôm akwa gêm gôliŋ ŋac, naŋ oc tôm dom bu Anötö lic ŋac ŋayham.

⁹ Magoc ŋalôm akwa gêm gôliŋ mac dom, Anötö ndê Nalau mbo mac nem ŋalôm ma gêm gôliŋ mac. Kilisi ndê Nalau bu mbo mac nem ŋalôm dom, dec mac ati Kilisi ndê gêŋ dom. ¹⁰ Mac nem ŋamlic wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga tu mac akôm sac-ŋga. Magoc Kilisi mbo mac nem ŋalôm ma Anötö gêlic mac bu lau gitêŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec mac nem

gatôm wêkaiŋ seŋ ambo tamli-ŋga. ¹¹ Anötö naŋ uŋ Yisu Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ ndê Nalau mbo nem ŋalôm, ma bocdinaŋ dec Anötö oc uŋ mac nem ŋamlic naŋ wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga, naŋ sa mbo tali tiyham tu in ndê Nalau-ŋga.

Nalau Dabuŋ kôm yac dati Anötö ndê balêkoc

¹² Bocdinaŋ asidôwai, lêŋ wakuc yêc naŋ gic yac ŋawaê bu taŋkuc-ŋga, ma dasa lêŋ ŋalôm akwa-ŋga tiyham dom. ¹³ Nahu bu asa naŋ sa lêŋ dinaŋ, oc mbac ndu. Magoc mac bu apuc dômwêm mêtê ŋalôm akwa-ŋga ŋa Nalau ndê ŋaclai, dec mac oc ambo tamli. ¹⁴ Bu lau naŋ Anötö ndê Nalau gêm gôliŋ ŋac, naŋ sêti Anötö ndê balêkoc. ¹⁵ Mac akôc Nalau dau su, ma in kôm mac ati lau akiŋ naŋ atôc nem ŋadau, naŋ dom. Mba! Nalau dau kôm mac ati Anötö ndê atui awê ma ŋac, ma tôm bu ata Anötö bocdec bu, “Damaŋ, Damaŋ.” ¹⁶ Ma Nalau dau gêm yac neŋ gatun sa, dec taŋyalê bu dati Anötö ndê balêkoc, yomandô. ¹⁷ Ma yac bu dati Anötö ndê balêkoc, dec yac oc dawêkaiŋ Anötö ndê gêŋ lêŋsêm dawhiŋ Kilisi. Yomandô! Yac bu taŋkuc Kilisi ndê lêŋ hôc ŋandê-ŋga, dec oc datap ŋawasi sa dawhiŋ in bocdinaŋ.

Nawasi naŋ oc meŋ sa têŋ têm ŋambu-ŋga

¹⁸ Têŋ ndoc aô gakôc gauc pi waêŋ ŋayham ti ŋawasi naŋ yac oc datap sa têŋ têm ŋambu-ŋga, naŋ galic gêŋ wapac hoŋ naŋ kwahic dec dahôc dambo nom, naŋ gitôm gêŋ saun. ¹⁹ Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ yêc nom, naŋ sêmbo sêtôm yac lau naŋ dakêŋ batan ma dahôŋ têm naŋ Anötö oc tôc in ndê balêkoc asê tiawê. ²⁰ Bu gêŋ hoŋ naŋ

Anötö kêñ, nañ sêtisac sêwhiñ yac ñamalac. Gêñ dau si atac whiñ lêñ bocdinañ dom, magoc têtñ ndoc Anötö pucbo nom tu ñamalac si sac-nga, nañ iñ ndê yom kêñ sac gêñ hoñ. Magoc yac dakêñ batan ²¹ bu tiñambu Anötö oc êñgapwêc gêñ hoñ su yêc lêñ sêtisac-nga. Ma têtñ têtñ dinañ ñawapac dau oc êñgwiniñ yac lau nañ dati Anötö ndê balêkoc, me gêñ dan nañ Anötö kêñ, nañ tiyham dom, ma yac ti gêñ hoñ oc dambo ñayham ma ti ñawasi eñ.

²² Yac tanjalê bu têtñ têtñ ñamata-nga e meñ, gêñ hoñ nañ Anötö kêñ, nañ sêhóc ñawapac gitôm awhê nañ bu kôc balêkoc, dec kêsahê ñandê ma tan. ²³ Ma ñawapac dau kêtgwiniñ gêñ nom-nga tawasê dom, magoc kêtgwiniñ yac ñamalac whiñ, dec dambo ti danji yêc neñ ñalôm. Yomandô yac dakôc Nalau Dabuñ su gitôm gêñ ñandô mbêc ñayham. Tigenj gêñ ñatô nañ Anötö gic bata bocdec bu, iñ oc kôc yac sa dambo dawhiñ iñ datôm iñ ndê balêkoc, ma nem yac si yêc ñawapac nom-nga, nañ ñandô sa su dom. Bocdinañ kwahic dec yac dahôn ti dakêñ batan gêñ ñayham nañ oc meñ sa. ²⁴ Têtñ ndoc yac dakêñ whiñ ma datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa, nañ yac dakêñ batan bu oc datap gêñ dinañ sa whiñ. Magoc yac neñ dakêñ batan ñahu sip gêñ nañ datap sa su, nañ dom. Yac bu datap sa su, dec yac oc dakêñ batan dom. ²⁵ Kwahic dec yac dakêñ batan gêñ nañ dalic su dom, ma dahôn dambo ti atac pa su eñ.

Nalau Dabuñ gêm yac sa tu dateñ mbec-nga

²⁶ Ma gêñ dan whiñ bocdec bu. Nalau Dabuñ oc nem yac sa têtñ ndoc yac bu dateñ mbec magoc dapônda dauñ tu gêñ nañ gic waê bu dateñ mbec

pi-nga. Nalau dau oc nem yac awhañ têtñ Anötö, pi danji nanj yêc yac neñ ñalôm, nanj tôm dom bu yac dauñ dasôm asê. ²⁷ Ma Anötö nanj kêyalê ñamalac si ñalôm e pi sa, nanj oc ngô mbec dau, ñahu bu inlu ndê Nalau sêkôm si gêtñ honj ña gauc tigenj. Ma Nalau dau tenj mbec tu lau dabuñ-nga, kêkuc Anötö ndê atac whinj solop.

Gêtñ danj gitôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whinj

²⁸ Ma yac lau nanj Anötö kêgalêm yac sa dati inj ndê lau, tôm inj dau gauc gêm tidônj, nanj tanjalê bu inj gêm gôlinj gêtñ honj, bu ti yac lau nanj atac whinj inj, nanj neñ ñayham. ²⁹ Bu yac dahôc asê nom su dom, magoc Anötö kêyalê yac muñ su, ma kêyalinj yac sa bu oc datôm inj Atunçac dau. Ma bocdinañ inj ndê Atunçac ti ngac mbêc, ma yac dati inj asii ti lhuwêi daêsam. ³⁰ Ma yac lau nanj inj kêyalinj yac sa gwanan su, nanj inj kêgalêm yac, ma kêmasañ lêtñ tu dati lau gitêtñ ma datap inj ndê ñawasi sa-nga.

³¹ Bocdinañ dasôm sake pi gêtñ honj nanj Anötö kôm tu yac-nga? Yac bu dambo Anötö ndê mwasin ñapu, dec ñacyo bocke oc ku yac dulu? ³² Inj kêgaminj inj dau ndê Atu têtñ yac dom, magoc kêkinj inj meñ mbac ndu tu yac honj-nga. Ma bocdinañ dec tôm dom bu inj êngaminj gêtñ danj têtñ yac, inj oc êmwasin yac ña gêtñ bocke nanj dapônnda nanj. ³³ Inj dau kêyalinj yac sa, ma puñ yac dônj ma sam yac bu lau gitêtñ. Tu dinañ-nga dec asa gitôm bu oc êngôlinj yom danj pi yac têtñ inj? ³⁴ Ma asa gitôm bu oc êmatôc yac ma señ yac su? Nalêtñ mba. Nahu bu Yisu Kilisi nanj mbac ndu ma Anötö uñ inj sa mbo tali tiyham, nanj ndöc Anötö ndê amba andô-nga, ma gêm yac

awhañ têñ inj. ³⁵⁻³⁶ Ma asa oc tòm bu êngaho yac su yêc Kilisi ndê atac whiñ ñalôm? Ñawapac daêsam sêyêc, tòm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Tòm bêc hoñ lau tac whiñ bu sêndic yac ndu tu am-ñga.

Ñac sêlic yac datôm domba bu sêndic ndu-ñga.
[BW 44:22]

Yac bu dahôc ñawapac me ñandê, ma lau bu sêkêñ kisa yac me sêndic yac ña bien, me yac bu dapônda gêñ danen-ñga me ñakwê, me yac bu datap gêñ ti ñaclai nañ bu señ yac su-ñga sa, goc gêñ dinañ ñadañ oc tòm dom bu êngaho yac su yêc Kilisi ndê atac whiñ ñalôm. ³⁷ Mba andô! Tu Kilisi nañ atac whiñ yac-ñga, nañ dec gêñ hoñ dinañ ñadañ oc tòm dom bu ku yac dulu. ³⁸⁻³⁹ Aêc! Aö kayalê tidôñ bu gêñ dan oc tòm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiñ, nañ datap sa tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-ñga. Mba! Yac bu dambac ndu me dambo tanli, yac bu dapi lôc baliñ me dasip gwêc ñalôm dandi, tigen oc tòm dom bu daso Anötö ndê atac whiñ. Ma anela me ñalau sac me gêñ kwahic dec-ñga me gêñ nañ oc meñ sa tiñambu-ñga, me ñaclai tidau-tidau me gêñ hoñ nañ Anötö kên, nañ ñadañ oc tòm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiñ.

9

Pol tawalô lau Israel-ñga nañ sêkêñ whiñ Yisu dom

¹ Tu Kilisi nañ aö gakêñ whiñ-ñga, dec aö wasôm yom ñandô têñ mac. Aö oc wañsau mac dom. Ma yêc anen ñalôm, nañ Ñalau Dabuñ gêm gôliñ, dec kayalê tidôñ bu anen yom inj yom ñandô enj.

² Aö wasôm têñ mac bu anen ñalôm ñawapac ñapan

ma kasahê ñandê atu, tu lau Israel-nga daêsam nan sêkêñ whiñ Kilisi dom-nga. ³ Lau dau aneñ asidôwai ti lhunwêi Israel-nga, nan yac mba ñahu tigeñ. Ma aö tac whiñ ndu andô bu ñac lau dau sêkêñ whiñ Kilisi. Aêc, tòm Anötö êmasuc aö su yêc Kilisi-nga, me lic aö gitôm ñgac sac sambuc, magoc lêñ dau bu nem ñac sa tu sêkêñ whiñ Yisu-nga, dec aö oc walic ñayham bu wahôc ñawapac dau.

⁴ Lau Israel-nga dinan Anötö kêyalin ñac sa bu sêti in ndê lau, ma hoc in ndê ñawasi asê têñ ñac. In kêmatin pwac whiñ ñac si apai, ma gic bata gêñ ñayham daêsam tu nem ñac sa-nga. In kêñ yomsu ti sakin lôm dabun-nga têñ ñac. ⁵ Ñac hon sêsa akêñ apai nan Anötö dau kêyalin sa sêti in ndê lau. Ma lau Israel-nga si †Mesaya dau meñ sa akêñ apai dinan si dac ñapu. Kilisi dau dinan in Anötö ñandô ma gêñ hon ñadau, dec gic waê bu tampin in tòm bêc hon. Yomandô!

Anötö ndê lêñ ênyalin lau sa-nga

⁶ Anötö gic bata mwasin hon dinan têñ lau Israel-nga. Magoc tu ñac si daêsam sêkêñ whiñ Yisu dom-nga, dec dasôm bu Anötö ndê yom dau ñandô mba lec dom. Mba! Ñahu bu lau hon nan sêsa akêñ †Jakob, nan sêti lau Israel-nga ñandô, nan Anötö kêyalin ñac sa, nan dom. ⁷ Ma ñalêñ tigeñ, lau hon nan sêsa akêñ Abraham, nan dasam ñac bu Abraham atui ñandô dom. Tòm yom nan Anötö sôm têñ Abraham bocdec bu:

Lau oc sêsam lau wakuc nan sêsa akêñ Aisak bu am nem gôlôwac ñandô. *[Gen 21:12]*

⁸ Yom dau ñahu bocdec bu, Ismael lu Aisak lu-lu sêsa akêñ Abraham. Magoc Ismael ti ndê lau

wakuc sêti lau Israel-nga ñandô, nañ Anötö sam bu inñ ndê atui, nañ dom. Magoc Aisak ti ndê lau wakuc nañ Anötö kêmatinñ pwac hêganônñ ñac, nañ inñ gêlic ñac tòm Abraham ndê atui solop. ⁹ Bu Anötö kêmatinñ pwac têtñ Abraham bocdec bu:

Têtñ yala danñ niñga goc aö wambu wamenñ, ma am nem awhê Sara oc kôc nem atômñgac danñ su. *[Gen 18:10, 14]*

¹⁰ Ma gauc nem balêkoc lôcmpônñ nañ Rebeka kôc. Inñlu si damba tigenñ, yac mba abañ Aisak. ¹¹⁻¹² Magoc Rebeka kôc inñlu su dom, ma sêkôm gêñ ñayham me sac danñ su dom, nañ Anötö kêyalinñ inñlu si danñ sa gwananñ. Inñ sôm yom têtñ Rebeka bocdec bu:

Ngac atu oc nem akinñ ngac saunñ. *[Gen 25:23]*

Anötö kôm gêñ dau kêkuc inñ ndê lêtñ ênyalinñ lau sa-nga tòm inñ dau gauc gêm, ma tu gwelenñ nañ ñac dau sêkôm nañ-nga dom. ¹³ Sêto Anötö ndê yom danñ tiyham pi balê lu dau bocdec bu:

Aö atac whinñ Jakob, magoc atac tec Iso. *[Mal 1:2-3]*

¹⁴ Bocdinañ oc dasôm sake? Dasôm bu Anötö ndê lêtñ ênyalinñ lau sa-nga inñ solop dom, me? Mba andô! ¹⁵ Bu inñ sôm yom têtñ Moses bocdec bu:

Aö oc tañwalô lau nañ aö atac whinñ bu tañwalô ñac. Ma aö oc atac apu lau nañ aö atac whinñ bu atac apu ñac. *[Eks 33:19]*

¹⁶ Bocdinañ Anötö kêyalinñ lau sa tu ñac dau si atac whinñ me ñac si gwelenñ-nga dom, magoc tu inñ dau ndê tawalô-nga.

¹⁷ Ma gêñ danñ tiyham. Sêto yom nañ Anötö sôm têtñ Parao yêc bocdec bu:

Aö gakêñ am ti kiñ bu watôc aneñ ñaclai asê pi gêñ nañ wakôm têtñ am, ma bu aneñ ñaê ñawaê sa ma nem nom ñagameñ sambuc ahuc. [Eks 9:16]

¹⁸ Nalêñ dinañ Anötö tawalô lau nañ inñ tac whiñ bu tawalô, ma lau nañ inñ tac whiñ bu kôm ñac si ñalôm ñadandi, nañ kôm ñadandi sa.

¹⁹ Ma mboe mac nem dañ oc sôm yom têtñ aö bocdec bu, “Lêñ dau bu bocdinañ, dec tu sake-ñga Anötö puc yac neñ giso asê? Bu Anötö kêmasañ lêtñ hoñ tidônñ tôm inñ gauc gêm, dec asa gitôm bu sa lêtñ dau-ñga dañ?” ²⁰ Magoc aö wasôm têtñ am ñamalac bocke nañ gauc gêm bu sôm yom kainñ dinañ pi Anötö. Bocke ma lôñ andô dañ oc sôm têtñ ñamalac nañ kêmasañ inñ ma ndac, “Tu sake-ñga am kêmasañ aö kainñ dindec?” ²¹ Yom dau solop dom. Bu ñamalac kêmasañ lôñ-ñga dau inñ ti ñadau. Ma inñ gitôm bu kôc nomdac ma êmasañ gêñ ñayham tiwaê dañ, me gêñ ñambwa waêmbe dañ, tôm inñ dau gauc gêm.

²² Ma ñalêñ tigenñ Anötö inñ ñadau, ma tôm bu kôm tôm inñ atac whiñ. Lau nañ sêkôm sac sic waê bu sêniñga, ma Anötö bu tôc ndê atac ñandê ti inñ ndê ñaclai asê têtñ ñac, dec oc tôm. Ma inñ bu gauc nem bu kôc ndê ñalôm dôñ, ma hê yom malô sa têtñ ñac, dec oc tôm bocdinañ. ²³ Inñ bu êñkuc lêtñ yom malô-ñga dinañ, dec inñ oc kôm tu bu tôc inñ ndê ñawasi atu asê têtñ lau nañ sic waê bu sêtap inñ ndê tawalô sa-ñga. Lau dau inñ kêyalinñ ñac sa gwanañ su, bu sêwêkainñ inñ ndê ñawasi. ²⁴ Yom dau hêganônñ yac lau nañ Anötö kêgalêm yac sa, lau Israel, ma lau nañ lau Israel dom, nañ bocdinañ. ²⁵ Tôm Anötö ndê

yom nan propet Hosea to bocdec bu:

Lau nan aneñ lau dom, nan aö oc wasam ñac bu aneñ lau. Ma bawhê nan mun-ñga aö atac whiñ iñ dom, nan aö oc wasam iñ bu aneñ bawhê atac whiñ-ñga.

²⁶ Ma yêc gameñ tigeñ nan mun-ñga aö gasôm têñ ñac bu, “Aneñ lau mac dom,” nan lau oc sêsam ñac bu, “Anötö Tali Nñadau ndê balêkoc.”
[Hos 2:23; 1:10]

²⁷ Ma propet Aisaya hoc yom asê pi lau Israel-ñga bocdec bu:

Lau Israel-ñga ñac lau daêsam ñandô, gitôm gangac gwêc-ñga. Magoc Pômdau oc nem hon si dom, oc kôc ñandôlu eñ sa. ²⁸ Bu yom nan Pômdau kêmatiñ tidôñ, nan iñ oc kôm ñandô sa yêc nom, ma ndic dabiñ ñagahô eñ. [Ais 10:22-23]

²⁹ Ma tôm yom dan tiyham nan Aisaya hoc asê mun su:

Pômdau Nñalai Nñadau bu hu yac neñ lau wakuc ñatô siñ gacgeñ sêmbo dom, dec oc dandiñ gitôm malac Sodom ma Gomora. [Ais 1:9]

Lau Israel-ñga sêkêñ whiñ dom, dec sêti lau gitêñ dom

³⁰ Bocdinañ oc dasôm sake pi Anötö ndê lêñ êñyaliñ lau sa-ñga? Lau nan lau Israel dom, nan sêkôm gwelen tu sêñsalê lêñ gitêñ-ñga dom, magoc sêtap sa tu sêkêñ whiñ gwelen nan Yisu kôm tu ñac-ñga. ³¹ Ma lau Israel-ñga sêñsalê lêñ gitêñ yêc yomsu ñalôm, magoc sêtap sa dom. ³² Ma sêtap sa dom, ñahu bu ñac sêkêñ whiñ gwelen nan Yisu kôm tu ñac-ñga, nan dom. Nñac gauc gêm bu ñac oc sêti lau

gitêḅ, tu ḅac dau si gwelen-ḅga, ma bocdinaḅ ḅac sêḅôm lau naḅ sêḅiḅ gahi pi hoc ma sêḅeḅ. ³³ Tôḅ yom naḅ sêḅo yêc bocdec bu:

Alic su naḅ! Aö gakêḅ hoc daḅ kalhac Lôc †Sayon, naḅ lau daêsam oc sêḅiḅ gahi pi ma sêḅeḅ. Magoc asa naḅ kêḅ whiḅ iḅ, naḅ oc maya dau dom. *[Ais 28:16; 8:14]*

10

¹ O asidôwai. Aö tac whiḅ ḅandô ma gatenḅ mbec têḅ Anötö, bu lau Israel-ḅga naḅ sêkêḅ whiḅ Yisu dom, naḅ oc sêkêḅ whiḅ dec sêḅap Anötö ndê mwasinḅ nem ḅac si-ḅga sa. ² A ö wasôm yomandô bu lau dau sêyêm dau su bu sêsa Anötö ndê lêḅ. ḅac sêkôm gêḅ dau, magoc ḅac si gauc sa pi yom ḅandô dom. ³ ḅahu bu ḅac gauc gêm bu sêḅôc ḅac dau si lêḅ asê tôḅ lêḅ gitêḅ. Magoc ḅac sem gauc lêḅ naḅ Anötö kêmasaḅ bu sam yac bu lau gitêḅ, dec sêḅoc lêḅ dau ḅapu dom. ⁴ Bu Kilisi dau ndê lêḅ gitêḅ gic bata yomsu hoḅ, dec lau hoḅ naḅ sêkêḅ whiḅ Yisu, naḅ Anötö gêlic ḅac bu lau gitêḅ.

Anötö ndê lêḅ nem lau si-ḅga

⁵ Lêḅ bu lau sêḅi lau gitêḅ tu sêḅkuc yomsu-ḅga, naḅ Moses whê sa bocdec bu:

Asa naḅ bu êḅkuc yomsu hoḅ ḅapeḅ eḅ, naḅ oc ndöc tali tu yomsu-ḅga. *[Lev 18:5]*

⁶⁻⁷ Magoc ḅamalac daḅ oc tôḅ bu t i ḅamalac gitêḅ tu iḅ kêkuc yomsu-ḅga lec dom. Lêḅ dati lau gitêḅ tu yac neḅ dakêḅ whiḅ-ḅga, naḅ meḅ sa tiawê su. Tôḅ yom daḅ naḅ sêḅo yêc bocdec bu:

Akôc gauc daêsam pi asa oc pi undambê ndi, me sip lambwam ndi dom. *[Diut 30:13]*

Bocdinaŋ yac dapônda ŋamalac daŋ bu pi undambê ndi bu kôc Kilisi sa sip meŋ, me bu sip lambwam ndi bu kôc iŋ su akêŋ lau batê-ŋga dom, tu bu datap yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga ŋahu sa. Mba! ⁸ Bu yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga dec yac ahoc asê têŋ mac su, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Yom dau siŋ dau têŋ mac dom, bu mac akôc sa sip nem ŋalôm su, ma mac asôm ambo. [*Diut 30:14*]

⁹ Ma yom dau bocdec bu. Am bu kêŋ whiŋ ti nem ŋalôm sambuc bu Anötö uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga, ma whamsuŋ hoc yom asê bu Yisu iŋ am nem Pômdau, dec Anötö oc nem am si. ¹⁰ Bu yêc am nem ŋalôm naŋ am kêŋ whiŋ, dec Anötö gêlic am bu ŋamalac gitêŋ, ma yêc am nem whamsuŋ am hoc nem kêŋ whiŋ Yisu-ŋga asê, dec Anötö gêm am si. ¹¹ Tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc naŋ sôm:

Asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc maya dau dom. [*Ais 28:16*]

¹² Bu Anötö gêlic lau Israel ma lau naŋ lau Israel dom, naŋ ŋalêŋ tigeŋ. Pômdau tigeŋ dec ti lau hoŋ si Pômdau, ma lau hoŋ naŋ sêta iŋ ndê ŋaê, naŋ iŋ oc êmwasiŋ ŋac ŋandô. ¹³ Tôm yom naŋ propet Joel to yêc bocdec bu:

Lau hoŋ naŋ sêta Pômdau ndê ŋaê, naŋ Anötö oc nem ŋac si. [*Joel 2:32*]

¹⁴ Magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu su dom, naŋ oc sêta iŋ ndê ŋaê ŋalêŋ bocke? Ŋac bu sêŋgô iŋ ŋawaê dom, dec oc sêkêŋ whiŋ ŋalêŋ bocke? Ma lau bu sêhoc ŋawaê ŋayham asê têŋ ŋac dom, dec oc sêŋgô ŋalêŋ bocke? ¹⁵ Ma lau bu sêŋkiŋ lau aheŋ-ŋga sêsa

sêndi dom, dec ñawaê ñayham dau oc hôc asê lau dau ñalêñ bocke? Tôm yom nañ sêto yêc nañ sôm:

Lau nañ sêngô ñawaê ñayham, nañ oc sêtisambuc lau aheñ-nga nañ sêñsêlêñ sêmeñ tu sêhoc ñawaê dau asê-nga. *[Ais 52:7]*

16-17 Bocdinañ yac neñ dakêñ whiñ ñahu sip danğô ñawaê ñayham, ma yom pi Kilisi ti ñawaê ñayham ñahu. Magoc lau Israel-nga hoñ sêkôc ñawaê ñayham sa dom. Tôm Aisaya to:

O Pômdau, lau danğ sêkêñ whiñ yom nañ yac ahoc asê, nañ dom. *[Ais 53:1a]*

18 Mac gauc gêm bocke? Lau Israel-nga sêngô ñawaê ñayham su, me mba? Aêc, ñac sêngô su, tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm bocdec bu:

Yom dau sa têñ nom ñabatiñ hoñ, ma lau sêngô yêc nom ñagameñ sambob. *[BW 19:4]*

19-21 Ma gêndac danğ tiyham bocdec bu, lau Israel-nga sênyalê yom nañ sêngô su, me mba? Gauc nem Anötô ndê yom, nañ Aisaya to pi lau Israel-nga bocdec bu:

Tôm bêc hoñ aô kamatôc amanğ tu wakôc lau dau sa-nga, magoc ñac lau danğapêc ma ñac si ñalôm ñadandi. *[Ais 65:2]*

Lau Israel-nga sêtec bu sêkôc ñawaê ñayham sa, ma bocdinañ yom dau sa têñ lau gameñ apa-nga gi. Yom nañ Anötô sôm têñ lau Israel-nga, nañ whê gêñ dau sa, tôm Moses to yêc bocdec bu:

Aô oc watoc lau waêmbe sa, e kôm mac anem lêmuñ ñac. Ma watoc lau gauc mbasi-nga sa, e kôm mac atac ñandê. *[Diut 32:31]*

Ma Aisaya dau sôm yom yêc awê bocdec bu:

Lau naŋ sêŋsalê aö dom, naŋ sêtap aö sa. Ma gatôc dauŋ asê têtŋ lau naŋ sêndac aö dom naŋ.
[Ais 65:1]

11

Anötö puc dômbwê inŋ ndê lau Israel-ŋga dom

¹ Bocdinaŋ aö bu wandac mac bocdec bu. Mac gauc gêm bu Anötö puc dômbwê inŋ ndê lau Israel-ŋga, me? Aö wasôm mba andô, bu aö dauŋ ŋgac Israel-ŋga, ma Abraham ndê wakuc daŋ, naŋ gasa akêŋ Benjamin ndê toŋ. ² Anötö puc dômbwê inŋ ndê lau naŋ inŋ kêyalinŋ ŋac sa gwananŋ su, naŋ dom. Gauc nem yom naŋ sêto yêc pi Elaija, têtŋ ndoc inŋ pu lau Israel-ŋga têtŋ Anötö, ma sôm yom bocdec bu:

³ Pômdau, ŋac sic am nem lau propet ndu, ma sêseŋ alta naŋ lau sem akiŋ am sêmbo, naŋ su. Aö taŋwasêŋ dec gasôc am ŋapu, ma ŋac bu sêndic aö ndu. *[1 Kij 19:10, 14]*

⁴ Gauc nem yom naŋ Anötö ô têtŋ inŋ bocdec bu: Aö gasinŋ aneŋ lau 7,000 sêmbo lau Israel-ŋga ŋalôm, naŋ sêpônŋ haduc têtŋ anötö tasanŋ Baal dom. *[1 Kij 19:18]*

⁵ Nalêŋ tigeŋ kwahic dec lau toŋ daŋ sêmbo lau Israel-ŋga ŋalôm, naŋ Anötö kêyalinŋ ŋac sa sêti inŋ ndê, kêkuc inŋ ndê lêtŋ êmwasiŋ lau ŋambwa-ŋga. ⁶ Naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa tu ŋac dau si sakiŋ-ŋga dom. Anötö bu êŋyalinŋ ŋac sa tu ŋac si sakiŋ-ŋga, dec yom naŋ dasôm pi inŋ ndê lêtŋ êmwasiŋ lau ŋambwa-ŋga, naŋ oc yom ŋandô dom.

⁷ Bocdinaŋ oc dasôm sake? Lau Israel-ŋga sêkôm mwasac bu sêti lau gitêtŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga,

magoc gitôm dom. Magoc ñac si lau nañ Anötö dau kâyaliñ ñac sa, nañ sêtap lêt sêti lau gitêñ-ñga sa. Ma ñac si lau ñatô, Anötö kôm ñac si ñalôm ñadandi sa, ⁸ tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêñ ñasec kôm ñac si ñalôm ahuc, ma iñ kôm ñac si tandô tipec ma ñac si dangasun hóc ahuc. Ma ñac sêmbo bocdinañ ñapañ e meñ têtñ kwahic dec. *[Diut 29:4; Ais 29:10]*

⁹ Ma Dawid to yom bocdec bu:

Mwasin nañ ñac bu sêneñ-ñga, nañ oc kac dau kwi ma kêñ sac ñac, gitôm huc me akô bu kôc ñac dôñ-ñga, ma gitôm hoc sêtin gahi pi-ñga, ma gitôm ñagêyô sac bu kêñ wapac ñac.

¹⁰ Anötö kôm ñac si tandô tipec, e sêlic gameñ apu. Ma iñ kêñ ñac sêhóc ñawapac ñapañ e dômbwêkwa mbwê-alö. *[BW 69:22-23]*

Lau apa sêtap mwasin sa tu lau Israel-ñga

¹¹ Aö bu wakêtñ gêndac dan tiyham. Mac gauc gêm bu lau Israel-ñga sêpeñ e siñga gacgeñ, me mba? Aö wasôm têtñ mac bu mba andô. Magoc tu lau Israel si giso-ñga, dec lau nañ lau Israel dom, nañ sêtap Anötö ndê lêtñ nem lau si-ñga sa. Ma gêtñ dau oc kôm lau Israel-ñga sênem lêmun lau apa dau.

¹² Magoc ñac si giso dau ti señ bu lau apa hon sêtap Anötö ndê mwasin sa hóc gêlêc. Ma ñac lau Israel-ñga dau bu sêkac dau kwi ma sêkêtñ whin Yisu, dec lau daêsam andô oc sêtap Anötö ndê mwasin sa êñlêc, ñac lau Israel-ñga dau, ma lau gameñ apa-ñga sêwhin.

¹³ Aö gato yom dindec têtñ mac lau nañ lau Israel dom. Anötö kâyaliñ aö sa gati aposel tu bu wahoc ñawaê ñayham asê têtñ mac-ñga. Ma aö atac

ņayham atu tu aneņ gwelen dindec-ņga. ¹⁴ Ȋahu bu mboe aneņ asidōwai Israel-ņga Ȋatō oc sēnem lēmuņ Anōtō ndē mwasiņ naņ mac atap sa, e kōm Ȋac sēnem dau kwi ma sētap lēņ Anōtō nem Ȋac si-ņga sa sēwhiņ. ¹⁵ Kwahic dec Ȋac sēkōc Ȋawaē Ȋayham pi Yisu sa dom, ma tu dinaņ-ņga dec lau gamenġ apa-ņga hoņ sēņgō Ȋawaē naņ hē wamba Ȋac tēņ Anōtō. Magoc lau Israel-ņga bu sēkōc Ȋawaē Ȋayham dau sa ma sēkēņ whiņ Yisu, dec Ȋac oc sētōm lau naņ sētisa akēņ lau batē-ņga. ¹⁶ Gēņ Ȋandō mbēc naņ dakēņ ti da tēņ Anōtō naņ gēņ dabuņ, ma oc kōm gēņ Ȋandō Ȋambu-ņga hoņ ti dabuņ. Ma Anōtō bu lic a daņ Ȋawakac bu dabuņ, dec iņ oc lic a dau Ȋasaņgac hoņ bu dabuņ bocdinaņ.*

Pol gēm dōhōņ lau Israel pi a olib

¹⁷ Lau Israel-ņga gitōm a †olib malac-ņga naņ Anōtō tim Ȋasaņgac Ȋatō kic. Ma mac lau naņ lau Israel dom, mac atōm a olib saleņ-ņga Ȋasili. Ma Anōtō kōc mac, ma sō mac dōņ pi a olib malac-ņga dau Ȋampē, awhiņ a dau Ȋasaņgac Ȋatō, bu atap Ȋakwi Ȋayham sa yēc a olib dinaņ Ȋawakac. ¹⁸ Bocdinaņ atoc daōm sa tu mac akōc a Ȋasaņgac naņ siņga su, naņ si mala-ņga dom. Mac bu akōm bocdinaņ, dec gauc nem bu mac akēņ Ȋaņga tēņ a olib dau dom, magoc mac daōm akōc Ȋaņga yēc a olib Ȋawakac. ¹⁹ Ma mboe mac gauc gēm bu Anōtō tim Ȋasaņgac Ȋatō su, tu bu kōc mac sa aō Ȋac su.

* **11:16:** Yom dau iņ gitōm yom gōliņ daņ. Yom pi gēņ Ȋandō mbēc ma a Ȋawakac, naņ hēganōņ lau Israel-ņga si apai. Pol bu tōc asē bu Anōtō kōc lau Israel-ņga si apai sa ma gēlic Ȋac bu lau dabuņ, ma Ȋac si lau wakuc bu sēkēņ whiņ Yisu, dec iņ oc lic Ȋac bu lau dabuņ Ȋalēņ tigenġ.

²⁰ Yom dau in yomandô, tigen gauc nem bocdec bu, Anötö kôc mac sa tu mac akêñ whin Yisu-nga, ma tim ñac su bu ñac sêkêñ whin dom. Bocdinañ atoc daôm sa dom, magoc atôc Anötö. ²¹ Bu a dau ñasañgac solop nañ Anötö tim ñatô su. Ma in gitôm bu oc tim mac su bocdinañ.

²² Tu dinañ-nga dec anyalê tidôñ bu Anötö in Anötö êmwasiñ lau-nga, ma in Anötö kêñ ñagêyô têñ lau-nga whin. In kêñ ñagêyô têñ lau nañ sêpeñ, magoc kêmwasiñ mac. Asap in ndê mwasiñ dinañ dôñ. Bu mba, dec in oc tim mac su. ²³ Ma lau Israel-nga dinañ bu sêkac dau kwi ma sêkêñ whin Yisu, dec Anötö oc kôc ñac sa, ma in gitôm bu kêñ ñac sêmbu sêndi sêsap a olib dau dôñ tiyham. ²⁴ Bu mac a olib malac-nga ñasañgac solop dom, magoc Anötö kôc mac yêc a olib saleñ-nga, ma kêñ mac ati a olib malac-nga ñasañgac. Bocdinañ oc ñawapac dom bu in kôc a dau ñasañgac solop, ma kêñ ñac sêlhac si a ñampê solop tiyham.

Anötö tawalô lau hoñ

²⁵ O asidôwai. Yom dindec ñahu sip ñalôm gi, ma aö tac whin bu mac anyalê ñapep. Ma bocdinañ oc tôm dom bu mac atoc daôm sa. Anötö kôm lau Israel-nga si ñalôm ñadandi sa, bu sêmbô bocdinañ e lau gameñ apa-nga hoñ nañ Anötö kêgalêm ñac sa, nañ sêmeñ sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu su nañ. ²⁶ Ma ñalêñ dinañ dec Anötö oc nem lau Israel-nga hoñ si, tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Ngac nem lau si-nga oc meñ sa akêñ Lôc Sayon. Ma in oc nem Jakob ndê wakuc kwi sêhu mêtê sac siñ. ²⁷ Ma aö wamatiñ aneñ pwac whin

ɲac, tɛɲ tɛm naɲ aö oc wasuc ɲac si sac kwi.
[Ais 59:20-21]

²⁸ Lau Israel-ɲga sêti Anötö ndê ɲacyo, ɲahu bu sêkôc ɲawaê ɲayham pi Yisu sa dom. Ma tu dinaɲ-ɲga ɲawaê dau golom mac. Magoc Anötö kêyalin ɲac sa gwananɲ su, dec tac whin ɲac tu abanɲ Israel-ɲga. ²⁹ Bu galem ti mwasiɲ naɲ Anötö gic bata tɛɲ lau, naɲ in oc tòm dom bu seɲ su. ³⁰⁻³¹ Muɲ-ɲga mac lau gameɲ apa-ɲga daɲampêc tɛɲ Anötö. Magoc kwahic dec lau Israel-ɲga daɲgapêc tɛɲ Anötö, dec mac atap in ndê tawalô sa. Ma tu dinaɲ-ɲga ɲac lau Israel-ɲga naɲ kwahic dec daɲgapêc tɛɲ Anötö, naɲ tinambu oc sêtap in ndê tawalô sa sêwhin. ³² Bu Anötö sam lau honɲ bu lau daɲgapêc-ɲga. In tîc gɛɲ dau tiawê, dec lau honɲ naɲ bu sênem dandi kwi, naɲ in oc tawalô ɲac.

Datoc Anötö ndê waê sa

³³ Oyaê. Anötö ndê mwasiɲ ti in ndê gauc in gɛɲ atu andô, ma in kêyalê gɛɲ honɲ e pi sa timala eɲ. Asa oc nditôm bu êɲyalê in ndê lêɲ me yom naɲ tidôɲ yêc in-ɲga?

³⁴ Asa kêyalê Pômdu ndê gauc, me gitôm bu kêɲ gauc tɛɲ in? *[Ais 40:13]*

³⁵ Ma asa tòm bu kêɲ gɛɲ ɲayham daɲ tɛɲ Anötö, dec Anötö oc kêɲ gɛɲ tɛɲ in ô? *[Job 41:11]*

³⁶ Bu gɛɲ honɲ sa akêɲ in ndê, ma in ti gɛɲ honɲ ɲahu ma ti gɛɲ honɲ ɲadau bocdinaɲ. Datoc in ndê waê sa titêm-titêm. Yomandô.

12

Dasa neɲ lêɲ wakuc dawhinɲ Kilisi

¹ O asidôwai. Gauc nem yom honj nanj aô gasôm tu gawhê Anötö ndê tawalô sa têj mac-nga nanj. Dec akêj daôm sambuc bu anem akiñ Anötö tôm mac nem bêc ambo tamli-nga honj. Akêj daôm sambuc atôm da tali ma dabuj, nanj oc ndic Anötö tandô ñayham. Mac nem lêj ñandô añkuc Njalau Dabuj tu anem akiñ Anötö-nga dau dinañ. ² Anşêlêj ti asa nem lêj atôm lau nom dindec-nga dom, magoc ati lau wakuc tôm Anötö kêj gauc wakuc têj mac. Ma bocdinañ mac oc atôm bu anşahê gêj honj, ma anşyalê mêtê gitêj, ma mêtê ñawasi ma mêtê nanj oc ndic Anötö tandô ñayham, nanj inj atac whinj bu yac dakôm.

Anötö kêmwasinj yac ñalêj têtêtêj

³ Tôm Anötö ndê mwasinj puc aô dônj, dec wasôm têtêj mac honj têtêtêj ndi, bu atoc daôm sa êñlêc dom, magoc akôc gauc ñapep pi daôm. Bu mac honj akêj whinj Yisu tôm mwasinj nanj Anötö dau gic sam têtêj mac ñalêj têtêtêj. ⁴ Yac tanyalê bu ñamalac dañ inj ñamlic tigenj, magoc ñagêj daêsam sêyêc inj ndê ñamlic tigenj dinañ. Ma gêj dau sêwêkainj gwelenj têtêtêj. ⁵ Ma ñalêj tigenj dinañ, yac lau daêsam nanj dakêj whinj Kilisi su, nanj dati Yisu ndê gôlôwac dabuj tigenj, ma yac tigenj-tigenj dambo tu danem lau honj nanj sêmbo gôlôwac dabuj ñalôm, nanj sa. ⁶ Yac dawêkainj mwasinj dakôm gwelenj-nga têtêtêj, tôm Anötö kêmwasinj yac ñalêj. Asa nanj tap mwasinj hoc yom asê tôm propet-nga sa, nanj kôm tôm inj ndê kêj whinj tôc asê. ⁷ Asa nanj tap mwasinj nem akiñ gôlôwac-nga sa, nanj nem akiñ mañ. Ma inj nanj tap mwasinj sa bu êndôhônj Anötö ndê yom têtêj lau, nanj bocdinañ. ⁸ Asa nanj tap mwasinj sôm

yom ñayham-ñayham tu puc lau dôñ-ñga sa, nañ kôm. Ma asa nañ Anötö ndê mwasin kac in bu kên gên tu nem lau ñalôm sawa sa-ñga, nañ kên ti ndê ñalôm sambuc. Asa nañ tap mwasin bu nem gôlin gôlôwac-ñga sa, nañ kôm ti lichalê, ma in nañ tap mwasin tawalô lau-ñga sa, nañ tawalô lau ti atac ñayham.

Mêê atac whin-ñga

⁹ Mêê atac whin-ñga in gên dasôm ñambwa-ñga dom. Dakôm ñandô sa ñalên bocdec. Yac atac tec mêê sac ma dasap mêê ñayham dôñ. ¹⁰ Dakên neñ ñalôm sambuc tu atac whin asidôwai-ñga, ma datoc ñac sa hôc gêlêc daun dandic ñawaê. ¹¹ Dakên daun sambuc tu danem akin Pômdau-ñga, ma dakôm ti ñalôm lu-lu dom. ¹² Gên nañ dakên batan bu Anötö kôm, nañ dahôn ti atac ñayham, dalhac ñanga tu dahôc ñawapac-ñga ti neñ atac pa su, ma dasap mêê daten mbec-ñga dôñ ñapan. ¹³ Dakên gên tu danem Anötö ndê lau dabun nañ sêpônda dau, nañ sa-ñga, ma dandic ya ñac. ¹⁴ Lau nañ sêkên kisa mac, nañ apucho ñac dom, magoc andac Anötö bu nem mbec ñac. ¹⁵ Lau bu sêkôm atac ñayham, dec atac ñayham awhin ñac. Ma lau bu sêtan, nañ atan awhin ñac. ¹⁶ Apiñ daôm dôñ ti ñalôm tigen. Atoc daôm sa me alic daôm bu lau ti gauc atu-tu dom, magoc atac whin lau waêmba ma ambo ahê ñac dom.

¹⁷ Akôm mêê sac ô sac nañ sêkôm tên mac, nañ dom. Ayob daôm ñapep bu akôm mêê nañ lau hon sêlic bu ñayham eñ. ¹⁸ Anjahê bu nditôm, dec ambo awhin lau ti yom malô eñ, ma mac daôm akôm gên dan bu asen yom malô su dom. ¹⁹ O aneñ

asidôwai, akêñ ñagêyô ô sac dom, magoc akêñ lau nañ sêkôm sac têtñ mac sêsip Anötö amba e sêtap inñ dau ndê atac ñandê sa. Bu sêto yom dañ yêc, nañ sôm bocdec bu:

Pômdau sôm, “Gwelenñ sac ñagêyô-ñga yêc aö amanñ, ma aö daun oc wakêñ.” *[Diut 32:35]*

²⁰ Akêñ ñagêyô dom, magoc akôm tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Am nem ñacyo bu gêtñ yô inñ, nañ kêtñ gêtñ inñ neñ. Inñ bu bu yô inñ, nañ kêtñ bu inñ nôm. Am bu kôm bocdinañ, dec oc kôm inñ maya dau ñalêñ sac. *[Prov 25:21-22]*

²¹ Ayob bu sac ku mac dulu dom, magoc akôm mêtê ñayham eñ e aku sac dulu.

13

Dasôc gôlinwaga ñapu

¹ Gôlinwaga honñ nañ sem gôlinñ sêmbo nom, nañ si ñaclai ñahu yêc Anötö, ma inñ dau kêtñ ñasawa têtñ ñac bu sênem gôlinñ. Ñac si dañ hóc asê ñambwa dom. Bocdinañ lau honñ sêsôc ñac ñapu sêndic ñawaê. ² Asa nañ tec bu sôc gôlinwaga ñapu, nañ tec gôlinñ nañ Anötö dau kêtñ, ma inñ oc tap matôc sa. ³ Gôlinwaga si ñaclai yêc bu sêmatôc lau, magoc ñac si matôc dau gic waê lau nañ sêkôm mêtê ñayham, nañ dom, gic waê lau nañ sêkôm mêtê sac. Tu dinañ-ñga dec akôm mêtê ñayham eñ, ma gôlinwaga oc sêlic mac ñayham, ma mac oc atöc daôm tu gôlinwaga si matôc-ñga dom. ⁴ Ñahu bu ñac sêti Anötö ndê lau akiñ bu sêyob yac dambo ñayham-ñga. Magoc mac bu akôm mêtê sac, nañ atöc daôm, bu ñac sêkôc ñaclai bu sêmatôc lau, ma ñaclai dau inñ gêtñ ñambwa

dom. Nac Anötö ndê lau akiñ nanj sêô inj su sêmbo nom, bu sêkêñ ñagêyô têtj lau nanj sêkôm mêtê sac nanj. ⁵Tu dinanj-nga dec dasôc gôliñwaga ñapu. Nahu bu ñac si ñaclai yêc bu sêmatôc yac. Ma gêñ danj whinj bocdec bu. Tanjalê yêc neñ ñalôm bu dasôc ñac ñapu, inj lêtj solop.

⁶Gôliñwaga dinanj sêkêñ si têtj tu sênem gôliñ tôm Anötö ndê lau akiñ, ma tu dinanj-nga dec inj solop bu mac akêñ takis bu anemlhi ñac. ⁷Aêc! Gêñ bocke nanj mac ac waê bu akêñ, nanj akêñ. Takis me mone bocke nanj mac ac waê bu akêñ, nanj akêñ. Lau nanj sic waê bu mac atoc ñac sa, nanj dec atoc ñac sa, ma lau ti ñaclai, nanj asôc ñac ñapu ñapep.

Mêtê atac whinj asidôwai-nga

⁸Ayob daôm bu têtj danj yêc mac-nga dom. Tôp tigen yêc mac-nga, nanj bu akêñ nem atac whinj lom daôm. Bu asa nanj tac whinj inj ndê asidôwa, nanj kôm Anötö ndê yomsu hoñ ñandô sa. ⁹Bu yomsu nanj Moses to bocdec bu, “*Kôm gêñ mockaiñ-nga dom. Ndic ñamalac ndu dom. Nem kañ gêñ dom,*” ma “*Tamgatu gêñ dom,*” ma yomsu ñatô hoñ, nanj ñahu sip yomsu tigen dindéc, “*Atac whinj lau menpañ am-nga gitôm am atac whinj daôm.*” ¹⁰Asa nanj kêkuc mêtê atac whinj-nga, nanj oc kôm lau menpañ inj-nga ñayom dom. Bocdinanj mêtê atac whinj lau-nga kôm yomsu hoñ ñandô sa.

Bêc ñambu-nga menj kêpiñ

¹¹Asap mêtê atac whinj-nga dônj ñapanj, bu mac anjalê têtj kwahic dec-nga su. Têtj ndoc dakêñ whinj tiwakuc, nanj dalic bu bêc datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga ña-ñandô sa, nanj yêc ahê

dôñ yêc. Magoc kwahic dec bêc dau meñ kêpiñ su. Bocdinañ ayêc bêc dom, anem ali. ¹² Ôbwêc pacndê su, ma kêpiñ bu lañsê. Bocdinañ dahu mêtê ñasec-ña hoñ siñ, ma dasap mêtê ñawê-ña dôñ, gitôm dakôc wapa dandic siñ-ña sa. ¹³ Tañsêlêñ ti dasa neñ lêñ ñapep, nditôm lau nañ sêmbo ñawê ñalôm. Dakôm mêtê sac atac ñagalac-ña me danôm gêñ êñiñ yac-ña dom. Dasa lêñ mockain-ña ma dakôm mêtê mayañ-ña dom. Ma dahu mêtê atac ñandê-ña ma mêtê lêmur-ña hoñ siñ. ¹⁴ Anjêlêñ ti asa nem lêñ añkuc Pômdau Yisu Kilisi, gitôm mac asôc iñ ti nem ñakwê. Ma mac nem ñalôm akwa bu êñgilí mac bu akôm sac, nañ goc asôc ñapu me akôm ñandô sa dom.

14

Yom pi lau nañ sêkêñ whiñ ñañga dom

¹ Lau nañ si sêkêñ whiñ ñañga dom, nañ akôc ñac sa, ma alic ñac sac pi yom ma pi lêñ nañ Pômdau tôc tiawê têñ yac dom, nañ dom. ² Lau ñatô sêkêñ whiñ ñañga dec señ gêñ hoñ. Magoc lau ñatô sêkêñ whiñ ñañga dom, dec sêkêñ yao wata ma señ dom. ³ Am asa nañ gêlic gêñ hoñ ñayham tu neñ-ña, nañ pu lau nañ sêtec wata, nañ dom. Ma am asa nañ gêñ wata dom, nañ pu lau nañ señ wata, nañ dom. Bu Anötô kôc lau dau sa su. ⁴ Am asa dec gauc gêm bu êmatôc ñamalac dañ ndê ñgac akiñ? Ngac akiñ dau ndê ñadau oc êñsahê iñ ndê lêñ, ma sôm bu iñ lhac, me iñ peñ. Ma iñ oc lhac, ñahu bu Pômdau gitôm bu puc iñ dôñ.

⁵ Ma yom dañ tiyham. Lau ñatô sêtoc bêc dañ sa bu bêc dabuñ hôc gêlêc bêc ñatô su. Ma lau ñatô

sêlic bêc hoŋ tòm dau. Magoc ŋalêŋ solop bu lau hoŋ sêkôc gauc pi lêŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga, ma sêkôm tòm ŋac dau si ŋalôm kac ŋac. ⁶Lau naŋ sêtoc bêc ŋatô sa kêlêc, naŋ sêkôm tu sêtoc Pômdau sa-ŋga. Ma lau naŋ seŋ wata, naŋ sem danŋe Anötö, dec seŋ gêŋ dau ma sêtoc Pômdau sa. Ma ŋac naŋ seŋ wata dom, naŋ sêkêŋ yao gêŋ dau tu sêtoc Pômdau sa-ŋga. Ma ŋac bocdinaŋ sem danŋe Anötö. ⁷Bu yêc yac lau dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga ŋalôm, naŋ ŋamalac dan ti ŋadau dau tu iŋ ndê têm mbo tali-ŋga, me tu ndê têm mbac ndu-ŋga dom. ⁸Yac bu dambo taŋli me dambac ndu, naŋ dambo tu dapu Pômdau ndê waê sa-ŋga. Yomandô. Yac bu dambo taŋli me dambac ndu, naŋ dati Pômdau ndê lau.

⁹Kilisi mbac ndu ma tisa mbo tali tiyham, tu bu ti lau batê si Pômdau, ma lau tali si Pômdau bocdinaŋ. ¹⁰Ma bocdinaŋ tu sake-ŋga mac alic nem asidôwai sac, me apu ŋac tu yom ŋambwa-ŋambwa-ŋga? Yac taŋyalê su bu yac hoŋ oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga têt iŋ ndê bêc êmatôc lau-ŋga. ¹¹Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Tôm aö gambo taŋli yomandô, dec aŋyalê pi ŋandô bu lau hoŋ oc sêpôŋ haduc têt aö, ma sêhoc si yom asê yêc Anötö aŋgô-ŋga.”
[Ais 45:23]

¹²Yom dau têt asê tiawê bu yac tigen-tigen oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga, bu dawhê dauŋ neŋ lêt sa têt iŋ.

Mêtê atac whiŋ-ŋga oc kôm asidôwa danŋ peŋ dom

¹³Tu dinaŋ-ŋga dec danem dôhôn dauŋ neŋ lêt whiŋ asidôwai si lêt tu dapu ŋac-ŋga dom. Ma dayob bu dakôm gêŋ danŋ, naŋ oc têt bu lhac

asidôwa dan ahuc e in so Anötö ndê lêñ, nan dom. ¹⁴ Aö gakêñ whin Pômdau Yisu, dec whê aneñ gauc sa, ma kayalê tidôn bu gêñ hon in ñayham yêc Anötö anğô-nga. Magoc ñamalac dan bu kên whin bu gêñ dan in ñadômbwi yêc Anötö anğô-nga ma kên yao bu neñ dom, goc gêñ dau ñadômbwi yêc ñamalac dau anğô-nga. ¹⁵ Magoc mac bu aneñ gêñ dan nan kôm nem asidôwa dan ndê ñalôm ñawapac, dec mac atôc mêtê atac whin-nga têt in dom. Ayob daôm bu mac nem lêñ aneñ gêñ-nga kôm nem asidôwa nan Kilisi mbac ndu tu in-nga, nan ndê kên whin tisac dom. ¹⁶ Akôm gêñ hon ti gauc, ma bocdinañ lau dan oc sêtôm dom bu sêpu gêñ nan mac alic ñayham. ¹⁷ Lêñ nan dambo †Anötö ndê gôlin ñapu, nan ñahu hêganôn gêñ daneñ ti danôm-nga dom. Magoc dambo Anötö ndê gôlin ñapu ñahu sip dasa lêñ gitên, ma dambo ti yom malô ma ti atac ñayham nan Ñalau Dabuñ puñ dôn sip yac neñ ñalôm têtên. ¹⁸ Asa nan bu nem akiñ Kilisi êñkuc lêñ dinañ, nan Anötö oc lic in ñayham, ma lau nom-nga sêwhin oc sêmpin in.

¹⁹ Bocdinañ dasap lêñ yom malô-nga dôn, ma dakôm gêñ hon tu dapuc asidôwai hon dôn ma dalhac ñanga. ²⁰ Akôm Anötö ndê gwelen popoc tu yom pi gêñ daneñ-nga-nga dom. Gêñ hon in ñayham tu daneñ-nga, magoc yac bu dakôm ñamalac dan ndê kên whin tisac tu gêñ nan tañ-nga, dec dakôm giso. ²¹ Mac bu aneñ wata me anôm wain me akôm gêñ ñatô nan kôm nem asidôwa dan ndê kên whin tisac, nan ñayham bu mac ahu gêñ dau sin yêc-nga.

²² Yom bocke nan am kên whin pi gêñ hon dinañ, nan kôc dôn yêc amlu Anötö ñalhu. Asa nan kôc

gauc napep pi gêñ honñ dinanñ e kôm giso dom, nanñ oc tap Anötö ndê mwasiñ sa. ²³ Magoc ñamalac nanñ gêñ gêñ ma ñalôm lu-lu pi gêñ dau, nanñ kêkuc lêñ kêñ whiñ-ñga dom, ma oc tap Anötö ndê matôc sa. Lêñ bocke nanñ am kêñ whiñ bu lêñ solop yêc Anötö anğô-ñga, nanñ kôm. Gêñ bocke nanñ am kôm ti atac lu-lu, nanñ sac.

15

Dakôm gêñ honñ tu danem asidôwai sa-ñga

¹ Yac lau nanñ dakêñ whiñ ñanga, nanñ dahôc ñawapac dawhiñ lau nanñ sêkêñ whiñ babalê, tu bu danem ñac sa-ñga dandic ñawaê. Dakôm gêñ tu dapu dauñ sa-ñga dom. ² Yac lau tigen-tigen dakôm mêtê ñayham têñ lau menñanñ yac-ñga tu danem ñac sa-ñga, ma tu dapuc ñac dôñ-ñga. ³ Gauc nem Kilisi. Inñ kôm gêñ danñ tu dau ndê atac whiñ-ñga dom, magoc kôm gêñ honñ kêkuc Anötö ndê atac whiñ. Ma tu dinanñ-ñga dec sêpu inñ, tôm yom nanñ sêto yêc bocdec bu:

Lau nanñ sêpu am, nanñ sêpu aö bocdinanñ. *[BW 69:9]*

⁴ Anötö ndê yom honñ nanñ sêto yêc muñ su, nanñ Anötö kêñ bu êndôhônñ yac. Ma yom dau oc puc yac dôñ bu dalhac ñanga, ma êngilí yac bu dahu ñandô ñayham nanñ dakêñ batanñ dambo, nanñ siñ dom.

⁵ Anötö nanñ puc mac dôñ ma kêgilí mac bu alhac ñanga, nanñ piñ mac honñ dôñ tu anñkuc Yisu Kilisi-ñga. ⁶ Ma ñalêñ dinanñ inñ oc kêñ mac ambo ti nem ñalôm tigenñ, ma awham pitigenñ ma ahoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba Anötö ndê waê asê.

Nawaê ñayham gic lau Israel-nga ma lau apa hon ñawaê

⁷ Bocdinañ akôc lau sêkêñ whiñ Yisu-nga hon sa, tòm Kilisi dau kôc mac sa. Ñalêñ dinañ mac oc apo Anötö ndê waê sa. ⁸ Aö wasôm têñ mac bu Kilisi meñ gitôm lau Israel-nga si ngac akiñ, bu kôm yom nañ Anötö gic bata têñ abañi Israel-nga, nañ ñandô sa. ⁹ Ma lau nañ lau Israel dom, nañ oc sêmpin Anötö tu in ndê mêtê tawalô lau-nga. Gitôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Tu dinañ-nga aö wampin am têñ ndoc aö wambo wawhiñ lau gameñ apa-nga. Wanem wê tu watoc am nem ñaê sa-nga. *[BW 18:49]*

¹⁰ Ma yom dañ tiyham yêc bocdec bu:

Mac lau gameñ apa-nga, atac ñayham awhiñ Anötö ndê lau Israel-nga. *[Diut 32:43]*

¹¹ Ma dañ tiyham:

Mac lau gameñ apa-nga hon ampin Pômdau. Ma mac lau hon anem wê atoc in sa-nga. *[BW 117:1]*

¹² Ma Aisaya to yom bocdec bu:

Ñasili dañ oc puc pi meñ yêc Jessi ndê ñawakac. Ma in oc tisa bu nem gôlin lau nom-nga hon. Ma lau nañ lau Israel dom, nañ oc sêkêñ bata bu in nem ñac si. *[Ais 11:10]*

¹³ Aö waterñ Anötö, nañ ti gêñ ñayham hon nañ yac dakêñ batan, nañ ñahu, bu kêñ atac ñayham ti yom malô nem mac ahuc tu mac nem akêñ whiñ Yisu Kilisi-nga. Ma bocdinañ Ñalau Dabuñ ndê ñaclai oc puc mac dôñ bu alhac ti atac pa su, ma ahôn gêñ ñandô ñayham nañ mac akêñ batam ambo.

Pol ndê gwelenɛ ɛawaê ɛayham-ɛga

14 O anenɛ asidôwai. Yêc anenɛ ɛalôm aô gakêɛɛ whinɛ ɛanɛga bu mac akôm mêtê ɛayham enɛ, ma mac anɛyalê yom ɛandô tidônɛ, e mac atôm bu andôhônɛ têtɛ daôm. 15 Tu Anötö ndê mwasiɛɛ nanɛ kêtɛ têtɛ aô-ɛga, dec gato yom pi gêtɛ ɛatô ti ɛanɛga têtɛ mac, tu bu wawhê mac nem gauc sa, ma gauc nem yom dau tiyham. 16 Aêc. Anötö kêmwasiɛɛ aô, dec kêyalinɛ aô sa bu wanem akiɛɛ Yisu Kilisi tôm dabunɛsiga, bu wahoc Anötö ndê ɛawaê ɛayham asê têtɛ lau gamenɛ apa-ɛga. Ma tu anenɛ gwelenɛ dindec-ɛga dec lau gamenɛ apa-ɛga nanɛ sêkêɛɛ whinɛ Yisu, nanɛ oc sêti lau dabunɛ ɛa ɛalau Dabunɛ ndê ɛaclai, ma ɛac oc sêtôm da nanɛ Anötö gêlic ɛayham.

17 Bocdinaɛɛ dec anenɛ ɛahu gapo dauɛ sa tu gwelenɛ nanɛ gakôm tu Anötö-ɛga, nanɛ Yisu Kilisi dau. 18 Aô gatec bu wasôm yom pi gêtɛ nanɛ aô dauɛ gakôm, tigenɛ wasôm yom pi gêtɛ honɛ nanɛ Kilisi dau kôm. Aô gahoc ɛawaê ɛayham asê têtɛ lau gamenɛ apa-ɛga, ma sêlic gêtɛ daêsam nanɛ aô gakôm. Magoc Kilisi dau gêm ɛac si ɛalôm kwi e ɛac danɛga wambu Anötö. 19 Inɛ ndê ɛalau Dabunɛ kêtɛ ɛaclai têtɛ aô bu wakôm gêtɛ dalô ti gêtɛ atu-tu daêsam. Bocdinaɛɛ aô gahoc ɛawaê ɛayham pi Kilisi asê timala enɛ, yêc malac Jerusalem ma yêc gamenɛ honɛ e menɛ têtɛ gamenɛ Ilirikum-ɛga. 20 Aô gatec bu wakwê andu pi lhac alhö nanɛ ɛamalac danɛ kêsuhunɛ munɛ su. Bocdinaɛɛ têtɛ ɛamata-ɛga e menɛ, aô atac whinɛ bu wasôm ɛawaê ɛayham asê têtɛ lau nanɛ danɛgasunɛ sambuc Kilisi ndê ɛaê-ɛga. 21 Tôm yom danɛ nanɛ sêto munɛ su pi Kilisi bocdec bu:

Lau nanɛ sêɛgô inɛ ɛawaê danɛ dom, nanɛ oc sêlic inɛ.

Ma ñac nañ sêngô yom pi in su dom, nañ oc sênyalê in. *[Ais 52:15]*

Pol gauc gêm bu ndic lau malac Rom-nga kési

²² Tu gwelen dinan hê aö dôñ ñapañ-nga, dec gitôm dom bu watêñ mac waloc. ²³ Yala daêsam gi su, aö ñalôm kac aö bu walic mac. Ma kwahic dec aneñ gwelen pacndê yêc gameñ dindec. ²⁴ Bocdinañ aö gauc gêm bu watêñ gameñ Spein-nga wandi, ma têtñ ndoc wañsêlêñ wandi, nañ dec gauc gêm bu walic mac têtñ ndoc dinañ. Aö tac whiñ ñandô bu wambo wawhiñ mac tôm bêc ñatô, ma gakêñ batan bu tiñambu mac oc anem aö sa bu watêñ Spein wandi. ²⁵ Magoc gêtñ ñamata-nga aö kwahic dec bu wapi Jerusalem wandi, bu wanem lau sêkêñ whiñ-nga sa yêc dindê. ²⁶ Bu lau gameñ Masedonia ti Akaya-nga sêlic ñayham bu sêndic awa sa bu sênem lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêpônnda dau yêc malac Jerusalem, nañ sa. ²⁷ Ñac sêlic ñayham bu sêkôm bocdinañ, ma lêtñ dau in solop. Ñahu bu lau gameñ apa-nga si tốp yêc lau Israel-nga. Ñac sêtap mwasiñ nem ñac si gatu sa-nga sa tu Kilisi-nga, nañ meñ akêñ lau Israel-nga si toñ. Bocdinañ solop bu ñac sêkêñ si awa nom-nga ñatô, bu sênem lau Israel-nga nañ sêpônnda dau, nañ sa, ma sêô si tốp.

²⁸ Têtñ ndoc gwelen dindec pacndê su, ma wakêñ awa dindec sip lau Jerusalem-nga amba su, nañ goc watêñ Spein wandi. Ma têtñ têtñ dinañ wameñ walic mac. ²⁹ Ma aö gakêñ whiñ bu têtñ ndoc waloc wambo wawhiñ mac, nañ Kilisi oc êmwasiñ yac hoñ êñlêc.

³⁰ Tu yac nen Pômdau Yisu Kilisi-nga, ma tu mêê atac whiñ-nga nan Nalau kêñ têt yac, dec waten mac bu alhac awhiñ aö, ma dahôc ñawapac ñawaé ñayham-nga dawhiñ dauñ. Ma aten mbec têt Anötö tu aö-nga. ³¹ Aten mbec bu Anötö êñgaho aö su yêc lau gamen Judia-nga nan sêkên whiñ Yisu dom, nan amba. Ma aten mbec bu gwelen nan gakôm bu wanem lau sêkên whiñ-nga sa yêc malac Jerusalem, nan oc sêkôc sa ti atac ñayham. ³² Ma Anötö bu lic ñayham, dec tiñambu watêt mac waloc ti atac ñayham, ma wanwhañ dauñ wawhiñ mac e licwalô sa tiyham. ³³ Anötö Yom Malô Nñadau whiñ mac sambob. Yomandô.

16

Pol kêñ acsalô têt in ndê silip nan sêmo malac Rom

¹ Yac nen lhuñwê kêñ whiñ Yisu-nga dan gêm akiñ gôlôwac dabuñ yêc malac Kenkria, nan ndê ñaé Pibi. Aö bu wawhê in sa têt mac bu in awhê ñayham. ² In gêm lau daêsam sa, ma gêm aö sa whiñ, ma bocdinañ dec wandac mac bu akôc in sa tu Pômdau ndê ñaê-nga, ankc Anötö ndê lau dabuñ si lêt solop. Ma anem in sa tu gêt bocke nan pônada dau-nga.

³ Akêt anen acsalô ñayham têt Prisila lu Akwila, awhê lu ñac nan sêkôm gwelen sem akiñ Yisu Kilisi-nga sêmo malac Rom, tøm aö gakôm gambo gamen dindéc. ⁴ Muñ-nga inlu sêkên dau sambuc tu sênem aö sa-nga, ma sêhêgo dau bu sêmbac ndu tu aö-nga dom. Tu dinañ-nga aö bu wanem danje inlu, ma gôlôwac dabuñ hon yêc lau apa si gamen, nan sem danje inlu sêwhiñ. ⁵ Ma wandac mac bu

akêñ acsalô têt lau sêkêñ whiñ-nga hon nan sêkac dau sa bu sêlic om yêc inlu si andu, nan sêwhiñ. Ma akêñ aneñ acsalô têt Epenetus, aneñ ñamalac atac whiñ-nga, nan ti ñgac ñamata-nga bu kêt whiñ Yisu yêc gameñ Esia-nga. ⁶ Asôm aneñ acsalô têt Maria nan kôm gwelen atu tu nem mac sa-nga. ⁷ Ma akêñ acsalô têt Andronikus lu Junias, nan yac asa akêñ abañ tigen, ma muñ-nga andöc gapoc-walô awhiñ dauñ. Inlu awhê lu ñgac tiwaê yêc aposel si ton ñalôm. Ma inlu sêkêñ whiñ Kilisi sêmuñ aö.

⁸ Asôm acsalô têt Ampliatus, ñgac kêt whiñ Pômdau-nga nan aö atac whiñ kêtêc. ⁹ Ma asôm acsalô têt Urbanus, nan alu am akiñ Kilisi awhiñ dauñ, ma têt Stakis aneñ ñgac tac whiñ-nga dan. ¹⁰ Ma têt Apeles nan hôc ñawapac daêsam tu Kilisi-nga, magoc kalhac ñanga ma hu ndê kêt whiñ sin dom. Ma akôm acsalô têt lau hon nan sêmbô Aristobalus ndê andu, ¹¹ ma têt Herodion, aneñ ñatô dan. Ma têt lau nan sêmbô Nasisus ndê andu, nan sêkêñ whiñ Pômdau. ¹² Ma akôm acsalô têt Tripena lu Triposa, awhê lu nan sem gwelen ñanga tu Pômdau-nga. Ma têt Pesis, awhê nan aö atac whiñ kêtêc, nan kôm gwelen ñanga tu Pômdau-nga whiñ. ¹³ Akôm acsalô têt Rupas nan Pômdau kêtaliñ in sa, ma têt in dinda nan yob aö gitôm aneñ dinan solop. ¹⁴ Ma asôm acsalô têt Asinjkretus, Plegon, Hemes, Patrobas, Hemas ma asidôwai nan sêmbô sêwhiñ ñac. ¹⁵ Ma têt Pilologus, Julia, Nereus lu lhuwê, ma Olimpasi ti lau sêkêñ whiñ-nga hon nan

sêmbô sêwhiņ ņac. ¹⁶ Akam daôm* aņkuc Anötö ndê lau dabuņ si lêņ. Kilisi ndê gôlôwac dabuņ toņ tigeņ-tigeņ yêc gameņ dindec, naņ sêkêņ si acsalô ņayham têņ mac sêwhiņ.

Pol puc lau Rom-ņga dôi bu sêlhac ņanņa

¹⁷ O asidôwai, aö waterņ mac bu ayob daôm têņ lau naņ si mêtê kôm lau sêwhê dau kôc-kôc, ma sêsôm yom naņ so yom ņandô naņ mac akôc sa su, bu ņac si yom dau kôm lau si sêkêņ whiņ tisac. Andic ahê lau kaiņ dinaņ. ¹⁸ Bu ņac sem akiņ yac neņ Pômdau Kilisi dom, magoc sêkôm tu dau-ņga. Țac sêmbac-sêmbac yom lau, ma sêsôm yom ņayham-ņayham bu sêņsau lau gauc babalê, naņ sêtôm dom bu sêņyalê yom ņahu.

¹⁹ Lau hoņ sêņgô ņawaê bu mac daņam wambu Kilisi ndê yom, ma bocdinaņ aö atac ņayham atu tu mac-ņga. Magoc aö wanem la mac, bu ati lau ti gauc tu lêņ ņayham-ņga, ma andic ahê mêtê sac hoņ. ²⁰ Anötö Yom Malô Țadau ņasawa sauņ oc ku Sadaņ dulu, ma kêņ iņ sôc mac gahim ņapu. Yac neņ Pômdau Yisu ndê mwasiņ têņ mac.

Lau ņatô sêkêņ si acsalô têņ lau Rom-ņga

²¹ Timoti, naņ kôm gwelen whiņ aö, naņ kêņ ndê acsalô ņayham têņ mac. Ma Lusias, Jason ma Sosi-pata, lau naņ yac asa yêc abuņ tigeņ, naņ sêwhiņ. ²² (Ma aö Tetius, naņ gato Pol ndê yom sip bapia

* **16:16:** Yêc iņ ndê bapia, Pol to yom ma sôm têņ lau Rom-ņga bu sêņgutô dau ņa lêņ dabuņ. Mêtê dau bu tôc asê bu ņac hoņ sêmbô ti ņalôm tigeņ ma atac whiņ dau. Alic yom kaiņ tigeņ yêc bapia ņatô - 1 Kor 16:20; 2 Kor 13:12; 1 Tes 5:26; ma 1 Pit 5:14. Mêtê dau kêkuc lau Israel-ņga si gêbôm, magoc lau Papua Niugini-ņga si mêtê naņ êlêmê sêkôm, naņ sêkam dau.

dindec, naŋ wasôm acsalô têŋ mac tu Pômdau-ŋga.)
²³ Ma Gaius, naŋ kôc aö Pol ti lau sêkêŋ whiŋ-
 ŋga malac dindec-ŋga sa, ma kêŋ ndê andu ti yac
 mba gameŋ akac sa ambo-ŋga, naŋ kôm ndê acsalô
 têŋ mac whiŋ. Ma Erastas, ŋgac naŋ yob malac
 dindec si ganom mone-ŋga, lu yac mba asidôwa
 Kwatus, sêkôm si acsalô têŋ mac bocdinaŋ. [²⁴ Yac
 neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasinŋ têŋ mac hoŋ.
 Yomandô.]

Pol teŋ mbec êmpinŋ Anötö-ŋga

²⁵ Tampinŋ Anötö dandic ŋawaê. Bu ŋawaê ŋayham
 naŋ aö gahoc asê, ma mêtê naŋ sem pi Yisu Kilisi,
 naŋ Anötö gitôm bu puŋ dôŋ yêc mac nem ŋalôm
 e kôm mac akêŋ whiŋ ma alhac ŋaŋga. Anötö ndê
 lêŋ nem lau si-ŋga yêc siŋ dau ŋasawa baliŋ su.
²⁶ Propet akwa sêto yom pi lêŋ dau muŋ su, ma
 kwahic dec Anötö naŋ mbo titêm-titêm, naŋ gic atu
 lau bu sêhoc yom dau asê tiawê, e lau nom-ŋga
 sambob sêkêŋ whiŋ, ma danŋga wambu in. ²⁷ Dahoc
 Anötö tigenŋ, gauc ti gauc Ŋahu, naŋ ndê waê sa tôm
 têm hoŋ, tu Yisu Kilisi-ŋga. Yomandô.

Anötö ndê Yom Lêṛsêṃ Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7